

„Az egyik évben például kiderült számomra, hogy több diák is felnőtteknek szóló filmeket néz otthon. Ez a felismerés megrendített, nem tudtam, mitévő legyek, ugyanis még nem találkoztam ilyen helyzettel, ugyanakkor rávilágított arra, mennyire fontos a pedagógus és a szülők közötti együttműködés.”

TARTALOM

3. lélekjelenlét

Több ezer diák vett részt a tízéves színház-pedagógiai programban

4. pályáz(z)atok

Reformok kora – középiskolai csapatversenyt hirdet az MTA Így közlekedünk mi – rajz-, fotó- és kreatív pályázat

5. tanterem

Virágkorát éli a népmesemondó mozgalom

6. tanterem

Sikerélmény segítené a magyar diákokat a románnyelv-tanulásban

13. láthatár

Új épületben a Kallós Zoltán Népzeneiskola

22. magánterület

Kő és papír – László Noémi írása

23. hivatalos

8. láthatár

Bölcs diákok Brüsszelben és Szlovákia

14. láthatár

A zsoboki iskola projektje a közösségi tanulásért – Gál-lankó Katalin írása

18. tanárszemmel

Gyerekből serdülő, avagy egy átmeneti korszak nehézségei – Mihály Gyopár-Henrietta írása

10. lélekjelenlét

Élmények kellene: az Istennel való kapcsolattartásra vezetni a fiatalot – Ozsváth Judit beszélgetése Simon Dávid soproni iskolalelkessel

16. szülői szemmel

Anyakép, apakép – hol van a fénytörés? – Bartha Réka írása

20. láthatár

Teleki-kert, a diákság „alaptábora” – Szucher Ervin írása

1.

Kényszerhelyzettel küzdenek az iskolák

FOTÓ: FREEPIK.COM

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Magyar Közoktatás

www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2025–2026-os tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, 2009 óta megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Miért szeretik/nem szeretik a gyerekek az iskolát?
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot?
- Mobiltelefon, okoseszközök a mindennapokban – előnyök és hátrányok
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

IDEA
KÖNYVTÉR

ERDÉLYI MAGYAR KÖNYVEK EGY TÉRBEN

Válasszon az Idea Könyvtér széles könyvkínálatából,
és fizessen akár pedagógus-karriertámogató utalvánnyal,
azaz Pluxee-kártyával! **Vásárolhat személyesen kolozsvári
könyvesboltunkban, vagy rendelhet online webáruházunkból.**

Kolozsvár, Kossuth Lajos utca (December 21. sugárút), 14. szám | ideakonyvter.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatasi> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatasi

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Kényszerhelyzettel küzdenek az iskolák

Bizonytalan helyzetben vette kezdetét az idei tanév a romániai közoktatásban, a nyáron bevezetett intézkedések miatt ugyanis az iskoláknak sok helyen átszervezéssel kellett kezdeniük a munkát. A téma kapcsán több erdélyi tanintézet igazgatója fejtette ki a véleményét a kialakult helyzetről és a romániai közoktatás jövőjéről.

Az elmúlt évtizedekben sok nehéz időszakon kellett keresztülmennie a romániai oktatásban dolgozó tanároknak és diákoknak, minden jel szerint most újabb kihívásokkal kell szembenéznük. Mint ismert, a rendkívül rossz román gazdasági helyzet miatt nyáron a tanügyben is kényszerintézkedéseket kellett bevezetni, amelyek többek közt a tanárok kötelező óraszámának 20-ra emelésével, még több bürokráciával és egyes esetekben osztályok összevonásával jártak.

Bár a helyzet nem minden intézményt érintett egyenlő mértékben, valamilyen szinten mindenkinek szembe kell néznie az új körülményekkel, amelyek ismét bizonytalanságot hoznak az oktatás jövőjével kapcsolatban, ezért a szeptemberi tanévkezdés sem a megszokott hangulatban zajlott.

Fájó következményekkel járt a nyár

A csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium igazgatója, Zsombori Gabriella a tanévkezdéssel kapcsolatban elmondta, kültéri tanévnyitót idén nem szerveztek, de az osztályfőnökök várták a termekben a diákokat és osztályfőnöki órákat tartottak nekik. Ezzel tiltakoztak a kényszerváltoztatások ellen, amelyeket nyáron, a tanárok szabadsága alatt vezettek be.

„Az egyébként is leterhelt kollégák jó része módszertanusként is dolgozik. Mi nagyon sok fronton versenyképesek vagyunk, ez pedig önként végzett többletmunkát jelent a tanároknak. Ezt úgy kell elképzelni, hogy tétefordításokat vállalnak érettségiken, versenyeken pedig bizottsági tagként vesznek részt. Ilyen körülmények között a most kapott pluszterhelés nagyon sokat számít” – hívta fel a figyelmet a változtatások

Az elmúlt évtizedekben sok nehéz időszakon kellett keresztülmennie a pedagógusoknak, az idei tanév se ígérkezik zökkenőmentesnek

egyik kellemetlen következményére Zsombori.

Az iskolaigazgató kitért azokra is, akik eddig jogosultak voltak a 16 órás munkavégzésre. Több olyan tapasztalt tanár is dolgozik az iskolában, aki 25 év régiséggel és egyes fokozatú vizsgával rendelkezik. Szerinte sokan nem beszélnek erről a részletről, de az ő esetükben nem két-, hanem négyórás emelést kellett végrehajtani.

„Kiviteleztünk mindent, amit ránk róttak, mert a törvény az törvény, de ez sok esetben fájó következményekkel járt. A tituláris állások nem voltak veszélyben, azt valahogyan megoldottuk, de a betanító fiatal kollégák közül többnek el kellett mennie. Ők is értékes

részei voltak a közösségünknek. Példaként említenék egy lelkes, fiatal osztályfőnököt, aki összesen három intézményben tanít két tantárgyat, nálunk pedig már csak a saját osztályát taníthatja az átalakítások után” – hangsúlyozta az új helyzet nehézségei kapcsán az igazgató.

Az oktatással kapcsolatos változtatások kapcsán gyakran hallunk olyan véleményeket, hogy a kétórás emelés nem tűnik a tanárok számára vesztes változtatásnak. Zsombori Gabriella szerint nehezen értik meg egyesek, hogy az órákkal kapcsolatban a felkészülést és a papírmunkát is el kell végezni, a pluszterhelés tehát jóval nagyobb, mint egyesek hiszik.

Úgy véli, a tanárok leterheltsége hosszú távon a diákokon csattanhat, hiszen az osztályok összevonásával az is új tényező, hogy egyénileg egy gyermekre sokkal kevesebb idő jut, mint korábban.

A sztrájk lehetőségével kapcsolatban elmondta, ő igazgatóként nem fogja befolyásolni kollégáit a döntésben. Mivel a tanárok közül sokan szakszervezeti tagok, belátásuk szerint eldönthetik majd, részt vesznek-e egy tiltakozással kapcsolatos közösségi megmozdulásban, vagy sem.

„Az oktatás az elmúlt 35 év fejetlen intézkedései és a több mint harminc tanügyminiszter vészmegoldásai miatt jutott erre a szintre. A reformnak a kerettantervek átgondolásával és a gyermek középpontba helyezésével kellene kezdődnie. Olyan pártpolitikától független finanszírozási rendszert kellett volna kialakítani, amelybe szívesen lépnének be a fiatalok, mert jelenleg nem akarják ezt a pályát választani. Évek óta nem kapunk informatikatanárt és fizikatanárt a meghirdetett posztokra” – tette hozzá az elmondottakhoz az igazgató, aki szerint az ország felemelkedéséhez hosszú távon az oktatás rendbetétele járulhat hozzá.

Reformok helyett kényszerintézkedések

A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum igazgatója, Hajdú Zoltán szintén elmondta a véleményét a kialakult helyzetről. A helyi oktatást valamilyen szinten befolyásolta a Római Katolikus Líceum megnyitása, néhány bolyais tanár ugyanis abban az intézményben is tart órákat, de a kényszerátváltatás az országos helyzethez képest kisebb hatással volt az iskola működésére.

„Mindenkinek kijött az óraszám és a katedrája. A korábbi osztályszám megmaradt, nem kellett összevonnunk őket. Mi különleges helyzetben vagyunk, mert nálunk nagyon sok a diák. Egyes kollégák óraszámuk csökkent, ami nyilvánvalóan kisebb fizetéseszköket jelent, de nem volt olyan gondunk, hogy munka nélkül maradjon valaki, vagy más iskolába kellett volna átmennie tanítani” – osztotta meg velünk a helyzettel kapcsolatban Hajdú Zoltán.

Az iskolaigazgató a nyári intézkedéseket reformoknak semmiképpen nem nevezné, hiszen szerint az oktatást

minőségileg nem mozdítják előre, inkább visszahúzó erejük van. Három évvel ezelőtt viszont reformnak számított a diákszámok csökkentése az osztályokban, amit Hajdú Zoltán is észszerű módosításnak tartott. Zsombori Gabriellához hasonlóan ő is úgy gondolja, alacsonyabb létszám mellett a tanárok egyénileg is több időt tudnának fordítani mindenkire.

Hajdú Zoltán a gazdasági helyzet miatt meghozott kényszerintézkedésekkel ellentétben a kerettantervek átalakításától pozitív hatást remél. Szerinte jövőre, a beiskolázási terv leadásánál fog kiderülni, hogyan befolyásolja a változás a tanártársadalmat. A középiskolás diákok esetében nagyobb szabadság következhet a választott tantárgyak szempontjából. Úgy véli, most is vannak olyan tárgyak, amelyek eltűnhettek volna, mégis benne vannak a kerettantervben.

Az elmúlt évtized fejlődéseire visszatekintve, kiemelte a koronavírus-járvány időszakát, ami a világra egyértelműen negatív hatással volt, viszont a következményeihez hozzátartozott az is, hogy az iskoláknak olyan platformokat kellett elkezdniük használni, amelyekre korábban nem volt szükség, ezért az oktatók digitális készségei is fejlődtek.

„Ha pozitívumokat keresünk az elmúlt évek változásaiban, akkor azt kell mondanom, a koronavírus ideje alatt felzárkóztunk technikailag a modern világhoz. Ha azt nézzük, 2015-ben a technika mennyire volt használva az iskolákban, akkor a mostanihoz képest jelentős a különbség. A kommunikációs eszközök és az online platformok használata hiányzott az oktatásból, de a járvány ideje alatt a tanároknak használniuk kellett ezeket, ennek megfelelően meg is kellett tanulniuk új dolgokat” – tért ki a technikai fejlődés kérdésére Hajdú. Hozzátette, felszereltség szempontjából a Bolyai nagyon jól áll, de egyes eszközöket csak akkor lehet elkezdni alkalmazni, ha az erdélyi magyar középiskolákban is be tudják iktatni őket a tantervbe, ilyenek például a VR-szemüvegek.

Hajdú Zoltán reméli, hogy a nehézkes indulás ellenére az új tanév sikereiben gazdag lesz mindenki számára, az oktatás pedig a nehéz időszak után rá tud majd térni a tényleges fejlődés útjára.

Nehéz lesz tervezni a jövőben

A kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum igazgatójának, Vörös Alpárnak szintén szembe kellett néznie a nyári változtatások következményeivel. Belvárosi iskolaként az intézményt ugyan nem érintette az osztályok összevonásának kérdése, a növekvő óraszámok viszont már igen.

„A tanári norma növekedése miatt újra kellett konfigurálni a tanárok óraelosztását, ezért volt olyan fiatal kolléga, akinek új állást kellett keresnie. A címzetes oktatók számára iskolán belül tudtuk megoldani a kiegészítést, ez két kolléga esetében jelenti azt, hogy nem szabad órákra, hanem fenntartott órákra kapott kiegészítést egy évre vonatkozóan” – tért ki Vörös Alpár a számos más tanintézményben is tapasztalt problémára.

Bár az intézkedéseket ideiglenesen tervezték, az iskolaigazgató szerint nehéz megmondani, valójában meddig fog tartani az új helyzet, hiszen az országos gazdasági növekedés megkezdése is bizonytalan. Szerinte a kilátástalanság miatt tervezni sem lehet előre, ez pedig a városi tanintézményeknél is jobban érintheti a vidékieket.

„A tantervi reformra lenne igazán szükség, májusban már jóváhagyták az új kerettanterveket, amelyek igazi változást hozhatnak, hiszen lassan húsz éve ugyanazokat használják, ami az oktatás időskáláján túl hosszú időnek számít” – tért ki az általa régóta fontosnak tartott problémára az iskolaigazgató.

Az általa említett reformnak köszönhető változtatást a tervek szerint jövő ősztől vezetik be kilencedik osztályban, hatása pedig várhatóan öt éven belül mutatkozhat meg. Ahogyan azt Vörös Alpár és Hajdú Zoltán is említette, a kényszerátváltatások helyett valódi reformokra lenne szükség az oktatásban, az viszont a kialakult helyzet miatt bizonytalan, hogy a tanügyi döntéshozóknak mikor lesz újra akkora mozgástere, ami ezeknek a bevezetéséhez szükséges.

GEBE ZOLTÁN

zoli.gebe@proton.me

Több ezer diák vett részt a tízéves színház-pedagógiai programban

Szeptemberben elindulásának 10. évfordulóját ünnepelte a Kolozsvári Állami Magyar Színház önismereti színház-pedagógiai edukatív programja, a Kocsis Tünde színházpedagógus által vezetett ESziK vagy isszák? Az elmúlt évtizedben sok ezer diák és több száz pedagógus vett részt a programban. Az évforduló alkalmából háromnapos eseménysorozatot szervezett szeptemberben a színház. Az ESziK vagy isszák? az ország első önismereti színház-pedagógiai programja, amely az elmúlt 10 évben, a pandémia kényszerszünetét leszámítva – folyamatosan igényelhető volt a színház műsorán lévő előadásaihoz.

A tematikus felkészítő, majd az előadáshoz kapcsolódó feldolgozó foglalkozások mindvégig az önismereti gazdagodás, személyiségfejlődés, kritikus gondolkodás, hatékony kommunikáció, felelős viszonyulások, önazonos, hiteles jelenlét, egymásra figyelés és élvezetes együttjátás alkalmai voltak. A tevékenység hozzájárul(t), hogy a fiatal nemzedék szociálisan érzékeny színházszerető és -értő közönséggé váljon, valamint drámajátékos jellegével a tanintézményekben is hiánypótló.

A színházpedagógiai program Kolozsvár tanintézményei számára ismert és rendszeresen igényelt edukatív aktivitás lett, ugyanakkor Nagyenyedtől Szamosújvárig, Zilahtól Bánffyahunyadon át Tordáig vonzotta a diákcsoportokat. Olyan kis településre is sikerült eljutni, amelyről a diákok életükben először jöhettek színházba.

Az elmúlt évtizedben sok ezer diák és több száz pedagógus vett részt a programban.

„Én ennek a területnek csak egy sajátos módszerét gyakorlom, a felkészítőn önismereti tematikus szerepjátékos alkalmat vezetek, amelyben a diákok saját emlékeikkel, élethelyzeteikkel dolgoznak. A színházi előadás megnézése

A program az önismereti gazdagodást célozza, személyiségfejlődést, kritikus gondolkodást, hatékony kommunikációt fejleszt

után ugyanilyen jellegű játékos, beszélgetős, önismereti feldolgozót tartok, de már kimondottan az előadásban látott szerepekkel, helyzetekkel dolgozunk” – mondta el a szakember. Mint fogalmazott, minden korosztály számára fontos és hasznos ez, mert az egyén és közösség művészi alkotás tükrében fejlődik, rácsodálkozik önmagára és egymásra. „Úgy gondolom, hogy a középiskolás korosztály különösen érett minderre: nagyon jól jön nekik az önismeretre lehetőséget adó alkalom, hiszen tudni akarják, hogy

kicsodák, mit akarnak, mik az erősségeik, gyengeségeik. Éppen ezekben az években kezdik keresni a válaszokat az élet nagy kérdéseire, az erkölcsi dilemmákra, a színházi előadások pedig tálcán kínálják a jobbnál jobb témákat és kérdéseket. A színházi nevelés tehát – akár az én bibliodramából kialakított módszerem –, műalkotások személyes feldolgozására is vállalkozhat” – mondta el Kocsis Tünde a sajtónak.

MAGYAR KÖZOKTATÁS

Reformok kora – középiskolai csapatversenyt hirdet az MTA

A Magyar Tudományos Akadémia a 2025/26-os tanévben újra tanulmányi csapatversenyt hirdet 9–12. osztályos középiskolások számára.

A Középiskolai MTA Alumni Program keretében meghirdetett csapatversenyre 9–12. osztályos magyarországi és magyar nyelvű képzésben részt vevő határon túli középiskolás diákok jelentkezését várják.

– Az idei téma az MTA alapításának 200 éves évfordulójához kapcsolódik:

Reformok kora – polgári átalakulás és modern nemzetépítés Magyarországon, 1825–1867. A háromfordulós verseny

célja, hogy erősítse a középiskolás korosztály tájékozottságát és vitakészségét, bővítse a diákok komplex ismereteit a témában.

A versenyről röviden:

– A versenyre 2025. november 3-án, hétfőn éjfélig nevezhetnek a 3 fős csapatok.

– A verseny két online fordulóból és a 2026. február 21-én élőben megtartott és élőben közvetített döntőből áll.

– A döntőbe jutott csapatok, felkészítő tanáraik és a legtöbb csapatot felkészítő tanár értékes tárgynyerményekben

részesülnek, a két online fordulóban legalább 50%-os tesztpontszámot elérők között pedig tárgynyerményeket sorsolunk ki.

– A győztes csapat és felkészítő tanára egy többnapos, Bécs–Pozsony–Budapest szakmai utazást nyer „égen, vízen, levegőben”.

A részvétel pontos feltételeiről és minden, a versennyel kapcsolatos tudnivalóról a <http://verseny.mta.hu> oldalon tájékozódhatnak az érdeklődők.

Így közlekedünk mi – rajz-, fotó- és kreatív pályázat

Európa legnagyobb közlekedéssel összefüggő környezetvédelmi kampányához csatlakozva az építési és közlekedési minisztérium, az energiaügyi minisztérium, a belügyminisztérium és a miniszterelnökség Így közlekedünk mi címmel rajz-, fotó- és kreatív pályázatot hirdet.

Az alkotásokon keresztül a pályázók bemutathatják, hogy hogyan közlekedünk nap mint nap, hogyan közlekedhetünk úgy, hogy közben vigyázunk a környezetünkre és egymásra, illetve miért fontos, hogy biztonságosan, felelősségteljesen és környezetkímélő módon jussunk el az iskolába, munkába. Milyen járművek, utak, közösségi közlekedési eszközök vagy közlekedési szokások segítenek abban, hogy a jövőben a levegő tisztább, településeink csendesebbek és élhetőbbek legyenek?

A pályázatok beadásának határideje: 2025. november 3. 24:00 óra.

A digitalizált rajzokat, fotókat és a kreatív alkotásokról készült felvételeket a pályázó(k) elérhetőségeit tartalmazó adatlap kitöltésével a Közlekedéstudományi Intézet weboldalán: a <https://kti.hu/emh/rajzpalyazat/> oldalon várják elektronikus formában.

Három alkotói kategóriában lehet indulni:

– rajz

– fotó

– szabadon választott kreatív alkotás

A nevezési kategóriákban a pályázók korcsoportonként külön kerülnek díjazásra, illetve egyéni, csoportos és családi kategóriában értékelik a pályaműveket az óvodás kortól egészen felnőtt korosztályig.

A pályázatra a határon túli alkotók pályaműveit is várják. Az eredményhirdetésre 2026. I. negyedévében kerül sor.

A legsikeresebb művek alkotóit a minisztériumok által felajánlott díjakkal jutalmazzák.

A fődíjakon túl, a bírálóbizottság döntése alapján, további értékes különdíjak találhatnak majd gazdára.

A pályázat meghirdetői:

Építési és közlekedési minisztérium

Energiaügyi minisztérium

Belügyminisztérium

Miniszterelnökség

A pályázat technikai lebonyolítója:

Közlekedéstudományi Intézet

Forrás: Rmpsz.ro

Virágkorát éli a népmesemondó mozgalom

Gyerekeket és felnőtteket egyaránt megszólít a Kriza János-meseturné, melynek keretében októberben iskolákban, óvodákban tartanak meseórákat, valamint műhelymunkát is kínálnak pedagógusok részére. A szervező Tekergő Meseösvény Egyesület elnöke, Hajós Erika mesemondó a rendezvény céljáról, a tervezett helyszínekről, programokról beszélt, kitérve a mesemondás helyzetére Erdélyben és a tágabb Kárpát-medencében.

Kriza János néprajzkutató halálának 150. emlékéve alkalmából meseturnét szervez október 19–26. között a Tekergő Meseösvény Egyesület. „Mivel egy ideje az őszi turnénk az Erdélyi Népmesemondó Találkozóhoz kapcsolódik, a tematika is összeér. Kriza János munkásságának számos öröksége közül számunkra a prózafolklor műfaja a legfontosabb, azon belül a népmese, célunk annak népszerűsítése. Része vagyunk, éljük a népmese mozgalmának kialakulását, amire nagyon büszkék vagyunk” – mondta Hajós Erika mesemondó, az egyesület elnöke.

Mint kifejtette, a meseturné egyben egy mesemondó maraton, melynek keretében igyekezzenek megismertetni Kriza János munkásságát, ugyanakkor más gyűjtésekből is mesélnek. Iskolákban, óvodákban tartanak meseórákat, műhelymunkát is kínálnak pedagógusok részére Kolozsváron, a Kriza János Néprajzi Társaságnak köszönhetően, esténként pedig mesekocsmára várják a felnőtteket. „A turné nem helyspecifikus, oda megyünk ahol szívesen látnak, ahova hívtak, de természetesen tiszteletünket tesszük Nagyajtán is, Kriza János szülőfalujában, ahol az Erdélyi Népmesemondó Találkozó kerül megszervezésre” – mutatott rá a magyarországi közhasznú egyesület vezetője. Hajós Erikától azt is megkérdeztük, milyennek látja napjainkban a mesemondás helyzetét Erdélyben és a tágabb Kárpát-medencében. „A népmesemondó mozgalom virágkorát éli – mondta dr. Raffai Judit, aki tavaly részt vett a találkozón és a Benedek Elek-meseturnén. Nagy bánatunkra idén már nem lehet velünk (a neves néprajzkutató idén augusztusban hunyt el – szerk. megj.), de tanítását ezúton is visszük tovább. Tapasztalatunk az, hogy egyre többen mesélnek, egyre többen kapcsolódnak hozzánk is, és ez a mozgalom egyre szélesebb körben terjed amióta megalakult a Világszárnya Népmesemondó Szövetség, melynek mi, tekergők is alapító tagjai vagyunk. A szövetségnek is köszönhető, hogy a turnén sem csak tekergőink mesélnek, több szervezet is csatlakozott hozzánk, nem sorolnám fel őket, hiszen honlapunkon és Facebook-eseményünkön folyamatosan nyomon lehet követni” – magyarázta a szervező. Arra a kérdésre, hogy a rendezvénnyel elsősorban kihez szeretnének szólni, azt felelte, úgy gondolja, nincs elsősorban, mindenkire szólunk, aki hozzájuk hasonlóan fontosnak tartja mesekincsünk megismertetését, a népmesemondás hagyományának életben tartását, újraélesztését.

A tervezett helyszínek kapcsán Hajós Erika arról is beszélt, hogy egyelőre két irányból kelnek útra, Budapestről és

Hajós Erika, a Tekergő Meseösvény Egyesület elnöke

Dóctról, Erdélyben több helyen is megállak: például Pécskán, Kolozsváron, Segesváron, Marosvásárhelyen, majd több helyen Székelyföldön is, a végcél pedig Homoródszentpál. „A turnéra viszont egyéni helyszínnel is lehet csatlakozni, aki nem tud velünk napokon át tekeregni, az is része lehet az eseménynek, így lesz mesemondás Miskolcon, Szatmárnémetiben, Temesváron is, és továbbra is várjuk az egyéni csatlakozókat. Mint már említettem, minden korosztálynak viszünk programot a mesetarisznyánkban, az iskolásoknak idén játékkal is készülünk, mi több, aki részt vesz a játékban, mesekártyát nyerhet az osztálya, csoportja részére” – hívta fel a figyelmet a mesemondó. Hozzátette, honlapjukon és Facebook-eseményükönél található egy jelentkezési lap, ezt kell kitölteni, így tudják felvenni a kapcsolatot azokkal az érdeklődőkkel, akik mesemondóként csatlakoznának. Hallgatóként pedig az említett oldalakon is nyomon lehet követni a nyilvános programokat.

Az említett mesekártyákkal kapcsolatban korábban Hajós Erika úgy fogalmazott, a fantázia határtalan, csak szabadon kell engedni – e célból készültek a kártyák, hogy a Tekergő Meseösvény Egyesület műhelyfoglalkozásain, képzéseiben segítsenek megnyitni a meselátó szemeket, mesehalló füleket. Rámutatott, azóta sokkal több módon játszanak vele, mint azt elképzelték, a célközönség kibővült. Használják iskolákban pedagógusok, egyéni fejlesztésen pszichológusok, könyvtárosok, szociális munkások.

B. L. J.

Sikerélmény segítené a magyar diákokat a románnyelv-tanulásban

Fontos, hogy a román nyelv tanulása szeretetteljes, interaktív közegben történjen – vallja Popa Gitta, aki szerint a nyelvtanulás hosszú távon nagymértékben megtérülő türelemjáték, a leggyorsabban pedig élő gyakorlással lehet elsajátítani egy nyelvet. A marosvásárhelyi inCub.e nyelviskola vezetője a románnyelv-tanulás nehézségeiről, egyedi munkafüzetekről, hamarosan induló online platformjukról beszélt.

– Tapasztalt nyelvoktatóként szerinted mi a legnagyobb kihívás a román nyelv tanításában, tanulásában a gyerekek és felnőttek számára?

– A legnagyobb kihívások közé tartozik a sikerélmény hiánya, a legmegfelelőbb tanulási módszer megtalálása és a hosszú távú megtérülés megértése. Mit jelent ez? Elsősorban, a román nyelv tanulása nincs örömmel és boldogsággal asszociálva. Nincs valódi cél sem, csak a házi feladatok és a „muszájhelyzetek”. A sikerélmény akkor születne meg, ha az adott személy élőben saját magának be tudná bizonyítani, hogy jól lefolytatott egy román nyelvű párbeszédet. De az emberek nem keresik az ilyen jellegű helyzeteket, emiatt menekülnek a sikerélmény elől. Másodszor, mindenki másként tanul. Mivel az iskolai tapasztalataink azt mutatják, hogy csak egyféleképpen lehet tanulni – ami lehet, hogy számunkra nem a legfelelősebb módszer –, azt hisszük, hogy életünk végéig így kell tanulnunk ezt a nyelvet. Az angollal ellentétben nem találunk, de nem is keresünk jó román nyelvű forrásokat. Ha megkérünk bárkit, hogy mondjon egy jó színészt, egy jó dalt, egy jó filmet angol nyelvterületről, levegővétel nélkül rávág többet is. Míg, ha ugyanezt megkérdezzük a román kultúra kapcsán, nem kapunk teljes, vagy lehet semmilyen választ sem.

A másik szempont pedig, hogy nem látunk túl azon, hogy ez csak egy nyelv, akárcsak az angol, francia, spanyol, és még sorolhatnánk. Meghalljuk azt

FOTÓK • FACEBOOK/INCUB.E LANGUAGE SCHOOL

Popa Gitta szerint a nyelvtanulás hosszú távon nagymértékben megtérülő türelemjáték

a szót, hogy román, és azzal asszociáljuk, hogy érettségi, politika, hírek, december elseje. Nem vesszük észre, hogy minimális befektetéssel új állást tudunk szerezni, új piacon tudunk dol-

többségének rengeteg passzív tudása van, ami jó, csak aktiválni kell azt.

– Általában milyen okból kezdenek el a tanítványaid románul tanulni – mi szokta leginkább motiválni a szülőket, gyerekeket vagy épp a felnőtteket?

– Elárulom, hogy a középiskolás gyerekekből sok mindent kivált a román szó, de a motiváció nem tartozik közéjük. Minden reményünk a józan eszű szülőben van, aki esetleg felmérte, hogy gyereke még nem érte el azt a szintet, hogy magánóra nélkül sikeresen letegye az érettségit. Az igazi ok, amiért a felnőttek beiratkoznak: saját bőrükön tapasztalták meg, hogy teljesen más világ nyílik meg, amikor az ember elkezd román beszélgető partnereket szerezni, román színházba járni. Ritka az a társaság, ahová ne érkezzen be néha egy-egy új román tag. Ebben a motiváció az a kellemetlen érzés, hogy nem mernek egy ötperces beszélgetésbe elegyedni, mert félnek attól, hogy hibáznak, és kinevetik őket. Viszont ha egészséges gondolkodású társaságról van szó, akkor senkit nem fog érdekelni a mondatok helyessége, hiszen a szándéknak sokkal nagyobb súlya

Jelenleg két munkafüzetünk van, de csak az idei évben még három van tervben: középszint, többes szám helyes használata és az igék. A meglévő egyik munkafüzetünk 6–8 évesek számára született, nagyon játékos, kétnyelvű tükörben, szavakkal, színezőkkel.

gozni, új ismeretségi körökbe tudunk bejutni, új dolgokat tudunk megtanulni – csak azáltal, hogy az országunk nyelvét középszinten elsajátítjuk. Nem szükséges felsőfokot megcélózni ahhoz, hogy sikereket érjünk el. Az emberek

van, mint bármi másnak. És annál gyorsabban, mint élő gyakorlással, nem lehet elsajátítani egy nyelvet. A nyelvtanulás hosszú távon nagymértékben megtérülő türelemjáték.

– Melyek azok a tipikus nehézségek, amelyekkel szerinted a magyar anyanyelvű tanulók szembesülnek románnyelv-tanulás közben?

– Az egyeztetés: a nő- és hímnem, hiszen ez a magyarban nem létezik. De újra elmondom, hogy ez nem állítja meg az üzenet átadásának sikerét. Úgy érzem, hogy erre megkaptuk a sikeres módszert a nyelviskolában. Szerencsé-

A tanári szerepemből kiindulva, milyen más motivációra lenne szükség, mint hogy csak egy ember is odajön, és elmondja, hogy sokat segítettetek a videók abban, hogy bátrabban dolgozzon vagy jobb állásra merjen váltani, például a vendéglátóiparban.

re úgy alakíthatjuk az anyagot, ahogy jónak látjuk és ahogy a magyar tanulóknak szüksége van rá. Szintén nehézséget okoznak az igeidők, illetve merem népbetegségnek nevezni: az olvasás hiányát, hiszen emiatt sokan néha alapszavakat nem ismernek, ezért nagyon nehéz mondatot alkotni. És ha valami nem megy egyből, elengedik. Sajnos ez a nyelvtanulással soha nem fog így működni.

– Szerinted miért fontos, hogy a nyelvtanulás szeretetteljes, interaktív közegben történjen – és ezt hogyan valósítod meg a „Románozzunk szeretettel” kezdeményezéssel?

– Féléves noszogatás után sikerült eldöntenem, hogy felvállalom online is ezt a romántanítási szerepet. Úgy éreztük a csapattal, hogy megérett az erdélyi közeg is egy olyan online forrásra, ahol teljesen más csomagolásban, gyorsan felfigyelhet azokra a gyakori mini nyelvtani hibákra és azok helyes formájára, melyek növekszik a tudatos román beszédet, és ezáltal

az önbizalmat is. Ez azzal is együtt jár, hogy néha, amikor Erdélyben kirándulok, oda-odajönnek az emberkék, és elárulják, hogy jegyzetelnek a videóból, letöltik az összes ingyenes anyagot és a munkafüzeteket, amelyeket megosztunk. És ez hatalmas öröm számomra, számunkra! A tanári szerepemből kiindulva, milyen más motivációra lenne szükség, mint hogy csak egy ember is odajön, és elmondja, hogy sokat segítettetek a videók abban, hogy bátrabban dolgozzon vagy jobb állásra merjen váltani, például a vendéglátóiparban. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a román nyelv iránt táplált érzelmeket pozitívrá formáljuk. Miért ne lehetne szeretetteljes, vágány, izgalmas és vicces? Ki állít meg bennünket abban, hogy megtaláljuk a számunkra legmegfelelőbb tanulási módszert annak érdekében, hogy elérjük a célunkat és boldogabbak legyünk? Manapság tényleg nincsenek határok. Minden eszköz adott annak érdekében, hogy valaki (ingyen is!) tanulhasson. Nehogy már egy nyelv a több mint hétezerből lenne ennek az akadály.

– Mesélnél egy kicsit a nemrég megjelent munkafüzetről? Milyen elvek alapján készült, és miben különbözik a hagyományos nyelvkönyvektől?

– Elárulom neked, hogy fogalmam sincs, mit tanulnak a gyerekek az iskolában. Ez alapján készülnek a munkafüzetek. Tavaly elindítottunk egy kísérleti (pilot) csoportot, és különböző kommunikációs helyzetbe helyeztük a résztvevőket. A megfigyelések és következtetések

levonása után kezdtük írni az új tananyagot, amelyben nagyon hiszek, ugyanis látom, hogyan épül fel a palota az emberek fejében. A román beszéd palotája. Ezt az idei évig csak zárt ajtókon belül használtuk, de úgy döntöttünk, hogy szeretnénk mindenkivel megosztani azt, ami valójában kikövezt út a román nyelven való megszólalás irányába. Jelenleg két munkafüzetünk van, de csak az idei évben még három van tervben: középszint, többes szám helyes használata és az igék. A meglévő egyik munkafüzetünk 6–8 évesek számára született, nagyon játékos, kétnyelvű tükörben, szavakkal, színezőkkel. Ami viszont sokkal nagyobb sikernek örvend, az a kezdő munkafüzetünk. Ebben nincsenek leckék, ez valódi munkafüzet. Szerintünk eléggé megdolgoztatja – főként a második fele – még a középszintűeket is. Ezt a szintre bontott kiadványt nem úgy kell elképzelni, hogy gyerekeknek szól vagy felnőtt kezdőknek. Ez kortól függetlenül egy kezdő munkafüzet, és a következő is egy kortól függetlenül középszintű lesz.

Ugyanakkor októberben egy hatalmas online platformmal készülünk, amelynek az lesz a neve, hogy euGeniu, Románozz szeretettel Gittával. A munkafüzetek csupán töredékét képezik annak az anyagmennyiségnek, ami itt elérhető lesz. Rengeteg rövid lecke, hosszabb, mélyebben magyarázós videók, tesztek, random feladatlapok, munkafüzetek, játékkártyák, A1–C1 audió, tehát kezdőtől felsőfokig. Benne lesz minden, amit a legjobbnak hiszünk.

B. L. J.

Bölcs diákok Brüsszelben és Szovátán

Az őszi folyamán Brüsszelben tanulmányi kiránduláson, Szovátán pedig élménytáborban vettek részt a bölcs diákok. Szeptember 29. – október 1. között a 15. Bölcs Diákok verseny tévés vetélkedőjének dobogósai tanulmányi kiránduláson vettek részt Brüsszelben Winkler Gyula EP- képviselő jóvoltából. Tartalmas és élményekkel teli kiránduláson vehettek részt a 4Agysejt, a Tükhé lányok és a Vasmagyar csapatok tagjai. Szeptember 1–6. között került sor a 15. Bölcs Diákok országos szintű vetélkedő élménytáborára, amelynek helyszíne Szováta volt. A táborban azok a diákok és vezető tanáraik vehettek részt, akik a 2024–2025-ös tanévben a Bölcs Diákok országos vetélkedőn a legjobb eredményt érték el. A tábor szervezői a Communitas Alapítvány és a Kolozsvári Református Kollégium, valamint szakmai partnerei a BBTE Magyar Biológia, Ökológiai és Geológiai intézetei.

A táborhelyszín minden évben más, így idén az Outward Boundra esett a választás. Emellett, Maros és Hargita megye természeti és történelmi kincsei, sokszínűsége tette lehetővé, hogy gazdag programkínálattal teljen mindenki számára a hét.

Szeptember 1-én a csapatok regisztrációja után Molnár-Galaczi Júlia tanárnő által vezetett kommunikációs játékok keretében ismerkedhettek meg egymással a diákok, hiszen Nagykarolytól Szászrégenig, Tordától Sepsiszentgyörgyig az ország számos vidékéről érkeztek a táborba.

Az ismerkedés után a Sóvidékről tartott előadást dr. Silye Lóránd geológus, majd az estét Korodi László földrajztanár előadása zárta, amelyben a Hogyan túrázzunk? kérdésre kaptak választ a diákok. Ez az előadás azért volt fontos, mert másnap a bölcs diákok túrázni mentek, hogy meghódítsák a Nagy-Hagymás-csúcsot (1792 m), és útközben megcsodálják az Egyesítő kiemelkedő szikláit dr. Markó Bálint biológus vezetésével. Másnap, szeptember 3-án a kémiai kísérleteké volt a főszerep, ahol dr. Kovács Gábor és dr. Babcsányi Izabella olyan kémiai kísérleteket mutatott a diákoknak, amelyeket az iskolai tanóra keretein belül nehezebb megvalósítani. A diákok saját maguk végezték el a kísérleteket, ezáltal gyarapítva gyakorlati tudásukat. A délután újabb kihívások elé állította a táborozókat, hiszen az Outward Bound csapata irányításával tutajt kellett építeniük és a kötélkerben Jákob létrára mászhattak, és szó szerint és átvitt értelemben is egymásra támaszkodva haladhattak végig a párhuzamos gerendákon 8 méter magasban. A szerdai napot egy interaktív előadással folytattuk, amelyben a különböző közigazgatási egységek működésébe és szerepébe nyújtott betekintést Márton Katalin, a Communitas Alapítvány gazdasági irodavezetője. Ehhez kapcsolódóan a tavaly alapított Bölcsdiákország továbbfejlesztését kapták feladatul a résztvevők, amelyet 5 csapatba rendeződve kellett elvégezniük. A tábor keretében több kreatív feladatra is került, például híres párosokat kellett eljátszaniuk a

FOTÓK • COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY

élmények, tanulmányok

csapatoknak, megelevenítve Rómeót és Júliát, Romulust és Remust, Han Solót és Leia hercegnőt vagy akár Donald és Melanie Trumpot. Természetesen nem maradhatott el az esti kémia sem, ahol a szabadban végzett kísérletek nyűgözték le a diákokat. Ellátogattak a gyergyószárhegyi Lázár-kasztélyba, majd átsétáltak Szovátára. A 15. Bölcs Diákok vetélkedő témáját boncolgatva egy kötetlen beszélgetésre is sor került, amelynek meghívottja Markó Béla volt, az RMDSZ egykori elnöke.

Pénteken, a tábor utolsó napján Bözödújfalú történetébe nyerhettek betekintést a csapatok, ahol az Összetartozás templománál meséltek nekik a víztározó létrejöttéről, arról a folyamatról, amely egy sokszínű közösség eltűnését eredményezte. A falu házait szimbolizáló kopjafa kert után Korond felé vezetett az út, ahol az aragonitmúzeumot és a Csiga-dombot nézték meg dr. Silye Lóránd geológus vezetésével. A tábor utolsó estéjére megalakult Bölcsdiákország, de természetesen a tábortűz és a közös éneklés nem maradhatott el.

Szombaton hazaindultak a bölcs diákok egy olyan hetet tudva maguk mögött, amit így jellemeztek: kihívás, szabadság, tartalmas, sokszínű, fárasztó, fejlődés, meglepő, feltöltődés, kaland, találkozás, izgalom, újabb csúcs. A szervezők értékelik a fiatal generáció kreativitását, fegyelmét, kitartását.

MAGYAR KÖZOKTATÁS

Beszélgetés Simon Dávid soproni iskolalelkésszel

Élmények kellenek: az Istennel való kapcsolattartásra vezetni a fiatal

Fiatalok részére szervezett gitártáborban hallgattam az előadását, helyesebben tanúságtételét. Ezért a beszédért utaztam a Szatmár megyei Tasnádszántóra, meg az alábbi interjúért is. Örültem, hogy vállalta a beszélgetést. Mert Simon Dávid soproni római katolikus iskolalelkész gondolatait fontosnak tartom jól kihangsúlyozni. Négy éve szentelték pappá, de évekkal később, mint a legtöbb fiatal-

Nagyon szomorú, hogy még olyan emberek se beszélnek a gyermeküknek, az unokájuknak Istentről, akik az Isten közelében élnek.

embert. Huszonkilenc évesen jelentkezett teológiai tanulmányokra. Előtte tíz évig kábítószerek-függő volt...

Sok mindent megélt, mielőtt az a bizonyos fordulat megtörtént volna vele. Aztán megtörtént, és valóban új emberré vált. Interjúnk második, befejező részét alább közöljük.

– Először lényegében azért kezdtem el imádkozni a rózsafüzért, mert tudtam, hogy van és lehet mondani. Ennyi gyakorlati haszna mindenképpen volt a katolikus iskolának, hiszen az osztályunk minden évben egyszer közösen imádkozta a rózsafüzért. Itt egy érdekességet megjegyeznek: két öreganyám és öregapám is nagyon imádságos volt, de soha nem hívtak oda, hogy megtanítsák, hogyan kell imádkozni a rózsafüzért. És nem nagyon beszéltek az Istentről... Nem kezdtek el arról beszélni, hogy mit tett az ő életükben az Isten. Nagyon szomorú, hogy még olyan emberek se beszélnek a gyermeküknek, az unokájuknak Istentről, akik az Isten közelében élnek. Annyira szerettem, amikor

egyszer Maksó Péter atya azt mondta, hogy „Megmondom őszintén, mostanában már nem vagyok hajlandó másról beszélni, mint az Istentről”. Egy emberről onnan lehet tudni, hogy megtért, hogy elsősorban nem a politikáról meg az időjárásról kezd el beszélni, hanem az Istentről. Arról, hogy vele mit tett, a környezetében lévő emberekkel mit tett, hogy milyen igazságszót érintette meg... De hát van-e fontosabb dolog, mint egymást támogatni a hitben? Biztos, hogy a személyiségbeli különbségek is meghatározóak abban, hogy valaki milyen bátran beszél másnak a lelkéről és a hitéről, de én úgy vélem, hogy aki találkozik az élő Istennel, azt az élő Is-

És ezért én azzal szoktam megszólítani őket, hogy ha nem Istentől várják a boldogságukat, akkor mitől? Pénztől? Szórakozástól? Sikertől? Embertől? Kutyától? Karriertől? Hol vannak azok az emberek, akik ezeken keresztül tartós boldogságra találtak?

ten arra készíti, hogy beszéljen róla. Mert „nagy csodát tett velem az Úr”... És hát el kell mondjam, hogy találtam egy kincset, de ez a kincs benned is ott van, és ezt a kincset te is kiaknázhatsz. Hát hogy lehet az, hogy nem beszélünk erről? Hogy lehet az, hogy nincs tűz?

Azt mondja Szárovi Szent Szeráfim, hogy a keresztény életünk célja a Szentlélek megszerzésében áll. Olvassuk a Galata levél 5,22-ben az adományait: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság... Aki Istennel él, annak apránként ezekben növekednie kell. Mert az Isten csinálja a növekedést. És

valójában az Isten tesz minket szentté, a mi együttműködésünkkel. Az ember nem tudja szentté tenni magát, csak a szent Istennek tud helyet adni magában, és megengedi, hogy ő munkálkodjon benne.

A leggyakrabban használt szó, amit hallottak tőlem a négy év alatt a híveim, az az imádság. A gimiben is főként erről beszéltem. Lehet, hogy beszéltek erről

Aquinói Szent Tamás a következőt írta: „Semmilyen teremtmény soha nem volt képes betölteni az ember szívét. Egyedül Isten töltötte be azt végtelenül.”

az én iskolámban is, de talán nem nyomatták eleget. Pedig a legfontosabb üzenetet nyomtatni kell. Ha az ima a kulcs az Istennel, azaz az ima és a szentség, akkor ezekről fő helyen kell beszélni. Valójában elégséges-e a reggeli, az esti, az étkezési ima, a vasárnapi szentmise, az évi egy-két gyónás egy felnőttnek? Tizenkét évesen talán elég, de felnőttként ez nagyon kevés.

Hol vannak azok az emberek, akiket a reggeli, az esti, az étkezési ima, a vasárnapi szentmise, a legalább évi egy gyónás megszentelt? Akiket ez a lelki élet gyökeresen megváltoztatott, átitenített?

Sajnos nem tudjuk beismerni, hogy valójában ez a fajta vasárnapi kereszténység még soha a senkit gyökeresen meg nem változtatott. Pedig új emberré kell válni! Pál apostol erről beszél: az óember meghal, az új ember megszületik benned, átalakulsz – ez a metamorfózis az istenkapcsolat következménye. Sienai Szent Katalin azt mondja: „Imádkozás közben tanulja meg a lélek levetni önmagát, és magára öltetni Krisztust”.

Sok dolgot tudnék mondani, hogy miért nem tudnék protestáns lenni, de ha csak kettőt mondhatnék, akkor azt mondanám, hogy az Eucharisztia és a szentgyónás miatt. Ezek nagyon-nagyon fontosak, de az ima is létszükséglet. Oda kell szentelni az Istennek az időt. És persze itt is lehet mondani, hogy minek olyan sokat imádkozni, ha oda se figyelünk? Hogy nem lenne-e elég egy kevés, jobban odafigyelve? Nem! Azért nem, mert az Isten nagyra értékeli a küzdelmünket. Azért, mert az Isten nagyra értékeli, hogy egyik legdrágább kincsünk, az időnk, ráldozunk. És nagyra értékeli azt, hogy tudunk a félóra ima mellett dönteni a félóra telefonsimogatás helyett. Persze igyekezni kell mélyen imádkozni. Kell a minőségi idő is, és a mennyiségi idő is. Nem

A 2019-es nagymintás kutatás szerint Magyarországon a 14–29 éves korosztály a legvallástalanabb, 3,5 százalék rendszeres templomba járóval. Hát ez mondjuk kicsit rosszabb, mint a fele a teljes populációban mértnek.

igaz, hogy ha nem mélyedünk bele az imádságba, például a szentolvasóba, az nem ér semmit.

Az imádság és a böjt a legnagyobb hiánycikk az egész egyházban. Az ima a kapcsolattartásnak az elsődleges eszköze, tehát az ima fontosabb, mint a böjt, de a szentek azért voltak olyan hatékonyak, mert az ima mellett még böjtöltek is. A böjtölésnek, az aszkézisnek kétségtelenül multiplikátor hatása van a kegyelem tekintetében.

Ha tőlem azt kérné valaki, hogy rakjak le az asztalra egy koncepciót azzal kapcsolatban, hogy hogyan erősödünk, növekedünk, újulunk meg, én egy másodperc alatt el tudnám készíteni ezt a koncepciót. Három betűből állna: ima. Kezdtetek el az Oltáriszentség előtt lenni, imádkozni a szentolvasót, és akkor minden új életre kél. Valójában a Szűzanya el van könyelve az

inszomniás öregasszonyok imájának, szentségimádás meg nagyon kevés helyen van. Ha akarnának se tudnának részt venni rajta az emberek.

Ha én lennék az egyház marketingese, csinálnék egy nagy plakátot azzal a szöveggel, amit korábban már Sienai Szent Katalintól idéztem: „Én tudom egyedül betölteni az embert”. És odaírnám az aláírást, hogy „Isten”... És aláírnám, hogy „napi egy óra ima, havonta gyónás, napi szentírásolvasás, minél több szentmise”. És lennének olyanok, akik annyira nyomorognak, hogy kipróbálják. De ha nincs egy egyértelmű üzenet, nem tudják, mit tegyenek. Mert a legtöbb ember

Mi a baj a férfiakkal? Semmit nem hisznek el. Mi a baj a nőkkel? Mindent elhisznek. Az ásványok gyógyító erejét, a számmisztikát, az asztrológiát, az energia-gyógyászatot stb.

azt mondja: jó, de mit csináljak? Mert elimádkozom a reggeli és az esti imát, elmegyek vasárnap misére, és nemcsak nagyböjtben gyónok meg, hanem adventben is... Sőt lehet, hogy azt gondolom magamról, hogy csúcskeresztény vagyok, mert gyerekkorom óta hallom, hogy ezeket kell tenni, és én meg is teszem mindet. És még jön valaki, aki meg akarja mondani, hogy ez kevés? Igen, kevés, mert mélyebb istenkapcsolatra kell mindenkit elhívni!

– Az imádság vezet el a Szentlélekben való élethez...

– A saját tapasztalatomból kiindulva én ezt így látom: az ember elkezd keresni az Istent, és szentgyónás, szentáldozás, kötött ima, saját szavas ima, röpi, csendes ima, dicsőítés, szentírásolvasás, lelki olvasmányok és egyebek által próbál kapcsolódni hozzá. Ilyen módon lassan átítatja a Szentlélek a lelkét. És Krisztus gondolatai, vágyai és érzései kezdik uralni az ember belső világát. Ez organikusan és lassan történik. Tegnapoz képest nem érzed a változást, de egy év távlatában igen. És

van, hogy a környezeted sokkal inkább észreveszi, mint te...

Azt tapasztalom, hogy ha próbálom átadni az életemet Istennek, vagy próbálok erősen kapcsolódni hozzá, akkor elkezd rendezni a belső világomat és az életemet. Elkezd kigyógyítani magamból. Nem hallok egy másik hangot, nem érzem azt, hogy beszél hozzám, de ahogyan egyesülök vele, az ő gondolatai egyre inkább az enyéim lesznek. És elkezd „használni”, formálni.

Az egyik tanúságtételben valaki a Szentlelket a Csukás István egyik meséjében szereplő rádiópókhoz hasonlította. A rádiópókot sem lehet látni, de a műveit igen. A Szentlelket nem látom, de azt látom, hogy mit cselekszik bennem és általam.

Egy katolikus könnyen ráfuthat a ritualizmus vakvágányára. Dolgokat csinál, mert megmondták, hogy csinálja őket. Menni kell a misére, mert megmondták... Mondani kell a reggeli és az esti imát, mert megmondták...

– A Szentlélek kapcsol minket a Szentháromságba, s ez az igazi „otthonunk”

– Így van. És ezért a legfőbb célunk a Szentlélek „megszerzése”. De van, hogy éppen a vallásosságunk nem segíti ezt. Egy katolikus könnyen ráfuthat a ritualizmus vakvágányára. Dolgokat csinál, mert megmondták, hogy csinálja őket. Menni kell a misére, mert megmondták... Mondani kell a reggeli és az esti imát, mert megmondták...

Ez nem kapcsolat, ez a dolgok elvégzése valamilyen célból: mert azt hiszi, így várja el az Isten vagy mert előnyöket vár tőle vagy más okok miatt. A kapcsolatalapú kereszténység az igazi kereszténység! Fontos, hogy az eszközöket, az imát, a böjtöt, a jócselekedeteket, a szentségi életet, ne célként kezeljük, hanem eszközökként, mert a cél az élő eleven szeretetkapcsolat az Istennel, aminek a következménye az átitatás, és

ez magával hozza a lélek békéjét és de-rújét.

– Most egy ifjúsági programon vet-tél részt, és nagyon megérintően, szépen szóltál a fiatalokhoz. Mit gondolsz mivel lehet megszólítani a mai fiatalokat?

– Szerintem más-más üzenetekkel le-het megnyerni a középiskolás fiúkat és lányokat, mert más lelki alkatúak. Azt látom, hogy a lányok sokkal jobban meg-vannak „reccsenve”. Én például olyan fi-úval még nem találkoztam, aki vagdossa magát. A fiúk ritkábban esnek depresszi-óba, ritkábban pánikbeteg, küzdenek evészavarral, szorongóak, maximalis-ták, nálunk inkább a lustaság a baj, és az, hogy rabjaivá válnak a káros világi élvezeteknek. A lányokat meg lehet szó-lítani azzal, hogy Jézus el akarja venni a szorongásukat, a félelmüket, békét akar adni nekik. A fiúkat nehezebb, mert a fiúk lelkileg kevésbé érzékenyek, őket viszont jobban beszippantja a világ: a pornó, az alkohol, a fű, a videójáték – és ezekkel elvannak jó ideig, mint a befőtt. Egy nagymintás kutatás szerint Csonka-Magyarországon a férfiak a templomba járók 32%-át teszik ki. Miért? Mert a fér-fi pragmatikus meg racionális. Mi a baj a férfiakkal? Semmit nem hisznek el. Mi a baj a nőkkel? Mindent elhisznek. Az ás-ványok gyógyító erejét, a számmisztikát, az asztrológiát, az energiagyógyászatot stb. A fiúknak elsősorban az értelmükre kell hatni, a lányoknak a lelkére.

A fiatalokkal mi a baj? Általában kell 30-40 év, mire az ember boldogságkon-cepciója összeborul, mint a kártyavár. A fiataloknak megvan a boldogságkon-cepciójuk, akár tudatosítják magukban, akár nem. Mert nagyon gyakran az élet-vitelük elárulja a boldogságkonceptió-jukat. Ennek össze kell borulnia.

A 2019-es nagymintás kutatás szerint Magyarországon a 14–29 éves korosztály a legvallástalanabb, 3,5 százalék rend-szeres templomba járóval. Hát ez mond-juk kicsit rosszabb, mint a fele a teljes populációban mértnek. Miért van ez így? Azért, mert jön a világ az újdonságaival, a szerelemmel, szexszel, pornóval, fűvel, alkohollal, bulikkal, fesztiválokkal stb., és ezekkel nem tud az Isten versenyezni. De nyilván ahogyan múlik az idő, ezek egyre kevesebbet adnak, ahogy ezt én is megtapasztaltam. Egyre nagyobb lesz a fiatalokban az üresség. És ezért én azzal

Simon Dávid iskolalelkész: „a gyerekeknek érdekes, élményszerű dolgokra van szükségük, nem száraz ismeretekre csupán”

Oszvát Judit életpályájáról, hitéletének alakulásáról, megrázó tapasztalatairól faggatta Simon Dávid iskolalelkész

szoktam megszólítani őket, hogy ha nem Istentől várják a boldogságukat, akkor mitől? Pénztől? Szórakozástól? Siker-től? Embertől? Kutyától? Karriertől? Hol vannak azok az emberek, akik ezeken keresztül tartós boldogságra találtak? Aquinói Szent Tamás a következőt írta: „Semmilyen teremtmény soha nem volt képes betölteni az ember szívét. Egyedül Isten töltheti be azt végtelenül.”

Az én alapüzenetem a lányok felé az, hogy Krisztus békét akar adni nekik – mert ők nagyon békétlenek. A fi-úknak meg egy kérdés az üzenet: hol vannak azok, akiket a hedonizmus, a világ tartósan boldoggá tett? Sok ember,

s köztük a fiatalok is úgy nézik a dolgo-kat, hogy felteszik a kérdést: Miért éri ez meg nekem? Miért éri meg nem szó-rakoztató dolgokat csinálni, mint pél-dául imádkozni, szentmisén, lelkigyakorlaton részt venni? Mi hasznom lesz ebből? Én erre hegyezem ki az elhívást: mi hasznod lesz belőle? Növekedni fog benned a szeretet, a bölcsesség, a béke, az öröm, az életerő...

OSZVÁTH JUDIT

oszvathjudith@yahoo.com

Új épületben a Kallós Zoltán Népzeneiskola

Átalakul az oktatás struktúrája, új kurzusok és mesterképzések indulnak a Kallós Zoltán Népzeneiskolában, amely szeptember 29-én saját épületében kezdte a 2025–2026-os tanévet. Vajdas Albert Junior Prima-díjas népzene-sz, népzene-tanár, a kolozsvári intézmény igazgatója a hangszerkínálat bővüléséről, az utólagos jelentkezési lehetőségekről beszélt.

A 2025–2026-os tanév legnagyobb újdonsága a kolozsvári Kallós Zoltán Népzeneiskola számára, hogy immár saját épületében kezdte meg működését szeptember 29-én, ezáltal számos új lehetőséget biztosítva a diákok számára – mondta Vajdas Albert. A népzeneiskola igazgatója rámutatott, nemcsak új kurzusok és mesterképzések indulnak, hanem az oktatás struktúrája is átalakul: a magyar kormánytámogatással idén tavaszra felépült épületben levő tágas, jól felszerelt tantermek lehetővé teszik a képzési kínálat színesebb, rugalmasabb kialakítását. „Idéntől új kollégák csatlakoznak hozzánk, ezáltal hangszerkínálatunk citerával, kobzával, furulyával bővül a már meglévő hegedű, brácsa, bőgő, harmonika, valamint a népdal szak mellett, így sokkal színesebb képzést tudunk nyújtani. Ugyanakkor szeretnénk, hogy a fő erdélyi tájegységeken kívül a Kárpát-medence teljes népzenei palettájáról kaphassanak ízelítőt a diákok – legyen az Gyimes, Moldva vagy más régió” – magyarázta a kincses városi, Junior Prima-díjas népzene-sz, népzene-tanár.

Arra kérdésünkre, hogy a jelentkezőknek rendelkezniük kell-e bármilyen előképzettséggel, a tanintézet ügyintézője azt felelte, nem feltétlenül. „A felvételi nálunk nem hagyományos értelemben vett szakmai vizsga, sokkal inkább egy motivációs beszélgetés, amely során megismerjük a jelentkezők céljait, zenei érdeklődését, személyes indíttatását. Arra vagyunk kíváncsiak: miért szeretnének csatlakozni az iskolához, mit remélnek a képzéstől, és mely területeken szeretnének fejlődni. Van, aki kifejezetten azért jön, hogy egy tájegység, adott esetben a saját otthona, régiója muzsikáját sajátítsa el. Ilyenkor igyekszünk a tananyagot is személyre szabni, hogy az valóban a diák érdeklődésére épüljön, és autentikus módon közvetítse a választott tájegység zenei hagyományait” – fogalmazott Vajdas Albert, hozzátéve, hogy az egyéni igények figyelembevételén túl az iskola szakmai módszertana világos és következetes: minden hallgatót ugyanazon alapelvek mentén vezetnek be a népzene világába, biztosítva ezzel a magas színvonalú, rendszerezett oktatást.

Az órarend kialakításában ugyanakkor rugalmasak, hiszen a népzeneiskolába járó diákok életkora és időbeosztása is igen változatos. „Tanulóink körülbelül 40 százaléka gyermek, míg 60 százaléka felnőtt, így eltérő időpontokban tudnak részt venni az órákon. Az egyetemisták többnyire délelőtt vagy változó időpontokban érnek rá, az iskolások csak tanítás után tudnak jönni, míg a dolgozó felnőttek általában öt óra után érkeznek hozzánk. Emiatt nincs egységes, mindenki

FOTÓ: FACEBOOK/KALLÓSZOLTÁN NÉPZENEISKOLA

számára egységesen alkalmazható órarend, de igyekszünk hétköznapiakon tartani az órákat” – magyarázta az igazgató. A hétvégeket jellemzően mesterkurzusokra tartják fenn, ezek alkalmával mélyebb zenei ismeretekhez juthatnak a résztvevők. Ugyanakkor mivel szinte minden oktató aktív népzene-sz is egyben, a hétvégeket szabadon hagyják számukra, hogy a művészeti tevékenységeiket is folytathassák.

Bár a jelentkezés a gyerek kategóriában szeptember végén lezárult, az egyetemisták számára külön jelentkezési időszakot hirdetnek meg október 1. és 15. között. Ezekre a helyekre természetesen felnőtteket is várnak, vagy azokat, akik esetleg lemaradtak az első körös jelentkezésről. „Az elmúlt években nem tudtunk bővíteni a korlátozott helyszín miatt, így a tanulói létszám egy-két éve száz fő körül stagnált. Idén azonban már a saját épületünkben kezdjük meg a tanévet, ami új lehetőségeket nyit meg előttünk. Bízom benne, hogy sikerül túllépni a korábbi létszámhatáron, és akár 140-150 főt is fogadhatunk az új tanévben” – mondta a 2014 óta működő népzeneiskola vezetője.

Arról is beszélt, hogy szeptember 25-én nyílt napot tartottak a város bármely részéről tömegközlekedéssel is megközelíthető, Berek/Livezii utca 61. szám (Párizs utca végén) alatti új épületben. „Fontos számunkra, hogy tisztázzuk: bár a Kallós Zoltán Alapítvány központja Válaszúton működik, a népzeneiskola maga Kolozsváron található. Ezt sajnos még mindig sokan keverik, ezért a következő időszakban rendszeresen szervezünk majd nyílt napokat – egyrészt azért, hogy bemutassuk az új épületünket, másrészt hogy tudatosítsuk: az oktatás nem Válaszúton, hanem a kincses városban zajlik” – magyarázta Vajdas Albert. Hozzátette, a nyílt napok célja ugyanakkor az is, hogy segítséget nyújtsanak azoknak, akik még nem döntöttek el, milyen hangszer tanulnának szívesen. Ilyenkor az érdeklődők megismerhetik az iskola hangulatát, betekínthetnek a tantermekbe, találkozhatnak a tanárokkal, és ki is próbálhatják a hangszerüket.

B. L. J.

A zsoboki iskola projektje a közösségi tanulásért

A Szilágy megyei Zsombok is csatlakozott ahhoz a „Roots and Wings – Gyökereket és szárnyakat” című Erasmus+ projekt-hez, melynek célja, hogy a nemzeti és kulturális identitás megerősítése révén csökkentse a lemorzsolódást, erősítse a kulcskompetenciákat, és valódi kapcsolatot teremtsen iskola és közösség kö-

A projekt célja, hogy a nemzeti és kulturális identitás megerősítése révén csökkentse a lemorzsolódást, erősítse a kulcskompetenciákat, és valódi kapcsolatot teremtsen iskola és közösség között.

zött. A 2025 márciusában indult kétéves program egyik központi eleme egy 30 órás, mindenki számára elérhető digitális tananyag kidolgozása, amely segíti a pedagógusokat abban, hogy társadalmi hatással bíró, közösségi projekteket valósítsanak meg saját településükön.

2025. március 1-jén indult az identitásfejlesztés, a közösségi tanulás és az élményalapú oktatás jegyében a Roots and Wings – Gyökereket és szárnyakat elnevezésű Erasmus+ nemzetközi projekt. Célja, hogy pedagógiai választ adjon korunk egyik legégetőbb oktatási kérdésére: hogyan segíthetjük a gyermekeket abban, hogy erős identitással, aktív közösségi jelenléttel és a tanulás iránti elköteleződéssel nőjenek fel.

Az Európai Unió Erasmus+ programja keretében a 2024-2-HU01-KA210-SCH-000292297 azonosítószámú, 60 000 eurós támogatással megvalósuló kétéves futamidejű projektben a következő partnerintézmények vesznek részt:

– Bugaci Óvodás és Általános Iskolás-korú Gyermekekért Alapítvány – Rigó

József Általános Iskola (Bugac, Magyarország)

– Dr. Molnár János Gimnáziumi Iskola (Zsombok, Románia)

– Újpedagógia (Magyarország)

A projekt célja olyan adaptálható módszertani innováció kidolgozása, amely hozzájárul az általános iskolás gyermekek nemzeti és kulturális identitásának megerősítéséhez, miközben fejleszti a kulcskompetenciákat, támogatja az esélyegyenlőséget, csökkenti a lemorzsolódást, és elősegíti a társadalmi felelősségvállalás és a vállalkozói szemlélet kialakulását.

A program szakmai alapját a „nyitott iskola” modellje adja, amely az intézmény és a helyi társadalmi-kulturális környezet aktív kapcsolatára épül.

A közösségi iskola olyan oktatási intézményként értelmezhető, amely tudatosan és strukturáltan épít kapcsolatot a helyi társadalom szereplőivel – önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, kulturális és gazdasági intézményekkel, valamint a lakossággal. E kapcsolatok nem csupán formális jellegűek, hanem tartalmi, kooperatív alapon szerveződnek: az iskola pedagógiai gyakorlatába, programjába és mindennapi működésébe szervesen integrálja a lokális értékeket, tudásformákat és erőforrásokat. Ily módon a közösségi iskola nemcsak oktatási funkciót tölt be, hanem a helyi közösségi élet egyik aktív és alakító szereplőjévé válik, ahol a tanulás és a közösségfejlesztés folyamata egymással szoros kölcsönhatásban zajlik.

Ez az intézménytípus egyre inkább az úgynevezett új lokalitás keretében értelmezhető, és pedagógiai értelmezése szerint az iskola nem izolált intézményként, hanem a helyi társadalmi hálózat aktív és értékteremtő csomópontjaként működik. Ez a szerepvállalás túlmutat az infrastrukturális együttműködésen: tematikus és tartalmi szinten is megnyilvánul, például a helyi kulturális és gazdasági szereplők

bevonásában, a generációk közötti tudásátadás támogatásában, közösségi események szervezésében, valamint a helyi hagyományok és értékek pedagógiai hasznosításában.

A közösségi iskola tehát a társadalmi integráció, a demokratikus részvétel és a tanulás új formáinak színtereként értelmezhető, amely hozzájárul a lokális társadalom megerősödéséhez és a tanulók komplex kompetenciafejlesztéséhez.

Goethe gondolata, mely szerint „...a gyermekeknek két dolgot kell adnunk: gyökereket és szárnyakat”, különösen fontos a közoktatás szemszögé-

A 24 hónapos projekt nyitott minden érdeklődő pedagógus és közösségi szereplő számára, akik elkötelezettek a helyi értékek megőrzése, az identitásfejlesztés és az élményalapú tanulás mellett.

ből is, hiszen az iskolának egyszerre kell megerősítenie a tanulók identitását és értékrendjét, miközben támogatja őket abban, hogy szabadon gondolkodó, kezdeményező és kreatív egyéniségekké váljanak.

E projekt különös hangsúlyt fektet a helyi értékekre, erőforrásokra, valamint az élményszerű, tapasztalati tanulásra. A diákok számára olyan pedagógiai környezetet kíván teremteni, amely támogatja a kötődés erősödését saját közösségükhöz és településükhöz, növeli a társadalmi felelősségvállalást, miközben a tanulás személyessé és relevánssá válik számukra. Cél elérni, hogy az iskola ne elszigetelt intézményként működjön, hanem társaként kapcsolódjon a helyi közösségekhez, értékekhez, hagyományokhoz.

A fejlesztés első lépéseként 2025 tavaszán Budapesten kétnapos műhelymunka keretében hatfős szakmai csapat kezdte meg a „Roots and Wings – Gyökereket és szárnyakat” című projekt egyik kulcselemének, a 30 órás innovatív magyar-angol nyelvű e-learning tananyagnak a kidolgozását és a fejlesztési irányok meghatározását.

A kidolgozás alatt álló tananyag középpontjában a lokális társadalmi és természeti környezetre nyitott iskola modellje áll, amely az iskolát közösségi térre alakítja, összehozva generációkat és helyi szereplőket.

A május 23–24-én megszervezett találkozó célja volt:

- A képzés kompetenciarendszerének kidolgozása, amelyek a tananyaghoz kapcsolódnak, kiemelt figyelemmel a társadalmi érzékenységre, a projektalapú tanulásra és az interdiszciplinaritásra

- A tananyag szakmai tartalmának megalapozása, amelyek többek között az ifjúsági részvétel, a közösségi szerepvállalás, valamint a kulturális identitás fejlesztésének lehetőségeit dolgozzák fel

- A tananyag pilot szakaszának kerekéről való egyeztetés, amelyben 40 magyarországi és erdélyi pedagógus teszti majd a tanultakat.

A 2025 októberére elkészülő digitális tananyagot a pilotprogram időszakában pedagógusok tesztelik majd, ahol megismerhetik, hogyan szervezzenek társadalmi hatással bíró, az iskola falain túlmutató projekteket saját településük legfontosabb szereplőinek bevonásával, és képet kapnak számtalan innovatív, tantárgyi szinten is hasznosítható módszerről és jó gyakorlatról. A kiválasztott oktatók részt vehetnek két tanulmányúttal ötvözött helyszíni képzésen is.

Az e-learning képzés mindenki számára nyitott, ingyenesen elérhető lesz, segítségével az érdeklődők megismerkedhetnek többek között az ifjúsági részvétel fogalmával, a társadalmi felelősségvállalás növelésének lehetőségeivel települési szinten, a kulturális identitás kialakításának módszereivel és lehetőségeivel.

A távlati cél, hogy a tudást megszerző pedagógusok olyan projekteket tudjanak megvalósítani, amelyek hatása saját településükön is érvényesülni fog, résztvevői nemcsak az iskola tanulói, de a település releváns szereplői is. A program során összegyűjtött jó gyakorlatok és a bevont

Kalotaszegi cifraszoba makettjét is elkészítették a zsoboki gyerekek a projekt keretében

pedagógusok által megvalósított projektek egy ingyenesen letölthető kiadványban kerülnek megjelentetésre.

A programot Magyarországon a Bugaci Óvoda és Általános Iskoláskorú Gyermekekért Alapítvány koordinálja, és az #újpedagógia szakmai közösség támogatásával a tananyag akkreditálását is tervezi, így a részt vevő pedagógusok a gyakorlati tudás mellett 30 kreditpontot is szerezhetnek.

A 24 hónapos projekt nyitott minden érdeklődő pedagógus és közösségi szereplő számára, akik elkötelezettek a helyi értékek megőrzése, az identitásfejlesztés

és az élményalapú tanulás mellett, akik tenni szeretnének a gyermekek helyi kötődésének, identitásának és tanulási motivációjának megerősítéséért.

Az érdeklődők, minden tevékenységről tájékozódhatnak a projekt Facebook-oldalán (<https://www.facebook.com/rootsandwingsproject>).

A szerző pályázati felelős, magyartanár.

GÁL-IANKÓ KATALIN
daragicskatalin@gmail.com

Anyakép, apakép – hol van a fénytörés?

Megpróbáltatásokkal teli időszakon vagyunk túl Leával: külön-külön és együtt is. Az a szerencsénk, hogy a megpróbáltatás tetemesebb részét „maszkírozta” a nyári vakáció, azonban a Lea figyelmét még ez sem terelte el arról, hogy az anyjának kevesebb ideje volt foglalkozni vele. Több rendben hangot is adott ennek igencsak nyomatékosan és számonkérően, én pedig nem ijedezve reagáltam rá, mint bármely „normális” anya, hanem titkolt örömmel, hogy a gyermek ki tudja fejezni a kényelmetlen érzelmeit is, nem tart attól, hogy megtorlásban lesz része. Minden alkalommal igazat is adtam neki, mondtam, hogy „teljesen így van, de erre most sajnos jobb megoldásom nincs”.

Amikor az anya és a gyerek is „iskolás”

Nem kell ideképzelnem valami visszafordíthatatlan tragédiát, csupán annyi történt, hogy 44 éves fejjel úgy döntöttem, hogy a gyermekemmel együtt lesznek újfent „iskolás”, és beiratkoztam egy egyetemi szintű, román nyelvű expresszív-integratív pszichoterápiás képzésre, és pont indénre esett a harmadéves vizsgaidőszakom, rengeteg tanulnivalóval és három szakdolgozat megírásával alaposan megfűszerezve. Ez azt jelentette röviden, hogy „kijelentkeztem” szinte három hónapra a hétköznapi mókuserékből, és becsekkoltam a tudományosságba. Ez egyben azt is jelentette, hogy a legközelebbi hozzátartozóim a könyveim és a tananyagom volt, nem pedig a szűkebb és tágabb családom. Az anyáknak mondom: ez valójában nem is az a műfaj, miszerint most egy kicsit mosogatunk, főzünk, gyereket nevelünk, egyik kezünk a fakanálon, a másik meg fellapozza X. kiadványt egy olyan témához, ami kell a szakdolgozathoz. Tudományos fenéssel egyszerre egy lovat tudunk megülni, az pedig egy akadémikus jószág. Slussz!

Nyilván voltak olyan napok, amelyekbe gyorsan besűrítettem egy kis

A Csipkerózsika mese bábfigurái

gondoskodó anyaságot, de ezek amolyan pasztillák voltak, hogy a gyermek ne érezze az elhanyagoltságot: vitamin helyett gyorsan kapott egy kis sűrített gondoskodást. Mert az tényleg mindennek a teteje lett volna, ha a pszichológiai tanulmányaim közepette a saját gyerekem az elhagyottság érzése miatt szoronganani kezd. Ő nyilvánvalóan már az első hetekben érezte a hangsúlyeltolódást, bármennyire is természetes dolog volt az, hogy a nagyvakációt a nagyszüleinél tölti, ahogy eddig is. Ezért inkább bevállaltam, hogy kizökkenek majd vissza...

Bátorításként a diáklányos tapasztalatom után elmondhatom: bizony az anyai pragmatizmusnak a tudományosságban is van helye, mert sokkal gyorsabban lehet használható következtetésekre jutni. Tulajdonképpen ezért is választottam szakterületként egy olyasmit, aminek a saját hétköznapijainkban is hasznát vesszük Leával, még akkor is, ha számunkra – egyenként és együtt is – fájdalmas a téma. Bár a szakdolgozatom megírásához szűkítenem kellett

a témát az „apasebre”, összességében az apaképpel foglalkoztam jó hosszú ideig: felkutattam sok olyan elméleti és gyakorlati forrást, amely ezt az érdeklődésemet konkrétummá faragta. Felsorolhatok itt neveket Freudtól és Jungtól egészen Susan E. Schwartzig és Robert Blyig vagy Leah Guzmanig (akinek a könyvéből a gyakorlati tippeket tanultam), de a lényeg ez: a pszichológiai szakirodalom nyomatékosan foglalkozik az anyaképpel, illetve az anyafigurával kialakult működő vagy működésképtelen kapcsolatunkkal, azonban sokkal kevesebb figyelmet szentel az apa szerepének és a gyermek fejlődésére gyakorolt hatásainak. Ez pedig egy kissé torz képet fest róla a jellemfejlődésünket illetően. Valahogy mintha tudományosan és családon belül is elintéznénk, beérvénk azzal a felszínes magyarázattal, hogy „igen, ott van / nincs ott, ilyen szűkszavú, visszahúzódozó, nem vesz részt / korlátozottan vesz részt a család, gyermekek életében, mert ő nem érzelg, hanem a pénzt hozza, neki ez a dolga, emiatt is van távol/

nincs jelen.” Mindeközben pedig elfelejtünk ránézni a kapcsolati dinamikákra, az örökölt és természetesként alkalmazott kapcsolati mintáinkra, pedig javarészt ott van a döglött kutya elásva (hogyan ilyen plasztikusan fogalmazzak).

Na, de meséljek itt egy nagyon vicces vonatkozást is a kutatásom „tudományosságáról”. Elárulom, hogy a sokféle olvasmányomat szakmailag egy, csupán nyomokban tudományos véleményanyag forrasztotta ok-okozati egésszé. Egy olyan cikk, amit egy szakmai fórumon találtam, a pszichoanalitikusokat és a jungi analitikus pszichológia gyakorlóit tömörítő nemzetközi Facebook-csoportban. Az írás szerzője egy tarot-olvasónő, aki a kötődésemélet tudományos talajáról indít, és az elmélet alkalmazásának kritikáját fogalmazza meg, mindezzel összefüggésben pedig egy másik, igen jelentős vonatkozást is: a szülői sebek a gyermeknél (anyaseb, apaseb) tulajdonképpen a szülők megfeneklett párkapcsolatának melléktermékei, amelybe a gyermek/gyermekek illetéktelen harmadikként kerül/kerülnek be, és viszik tovább (de előbb hatástalanítani próbálják) az anya párkapcsolati elégedetlenségeit, később

A szülői sebek a gyermeknél (anyaseb, apaseb) tulajdonképpen a szülők megfeneklett párkapcsolatának melléktermékei.

meg leutánozzák valamilyen formában az apai viselkedésmintát (a fiúk és a lányok is – különbözően, személyiségטיפustól és temperamentumtól függően, de a probléma gyökere jól beazonosítható). Valósággal csörömpölt a tantusz, amikor ezt a megállapítást megvizsgáltam a saját életemre vonatkozóan, de megannyi más példa tükrében is, beleértve a környezetemet, illetve az eddigi olvasmányaimat. Az írás hatásosságában bizonyára szerepet játszott az is, hogy a szerző fortyogó, gyermeki dühe („engem ebből hagyjatok ki, mert mindkettőtököt szeretlek, belőletek vagyok”) még az írott, angol nyelvű szövegen is átsejlett.

És még volt itt egy nagyon fontos, de ugyanennyire kényelmetlen dolog, amely épp amiatt hiteles, mert nő írja

Elefánt

(tehát önmagát is belekalkulálja a kritizált táborba): mivel a párkapcsolatban „megsebesült” anya a gyermeket valamiféle pótpárként (sikerpotenciálként) kezeli, erőteljesen a saját nézőpontjából formálja a gyermek apaképét. Így pedig a gyermeknek nincs egy „saját” és filter nélküli kapcsolata az apával. De, ha tovább görgetjük a gondolatot: az anyával sincs, hiszen az túl közel van hozzá, és tulajdonképpen azonosul, fuzionál vele gondolati és érzelmi szinten is (akivel azonosulsz és egybeforrsz, azzal nem lehet saját kapcsolatod, mert ennek származéka az önazonossági probléma, nem pedig az önálló kapcsolat). Mondanom sem kell, hogy a gyermekemet egyedül nevelő szülőként három napig éreztem fizikai rosszulétet a „felfedezésem” és az összerakott puzzle után. Magának a szakdolgozat megírásának is terápiás hatása volt, és sokat segített az is, hogy valamennyi olvasmányom angol, illetve román nyelvű volt, mert ez valamiféle távolságtartást engedélyezett a sűrű nyersanyagtól. Persze, a helyzet nem éppoly egyszerű, ahogy most leírom, mert transzgenerációs minta is van a dologban elég vastagon. Ha misztifikálni szeretnék itt egy kucifántosat, akkor azt mondhatnám, hogy „valamennyi női felmenőm beleremegett ebbe a valóságtartalomba”, de itt nem ez a lényeg.

A lényegét úgy fogalmaznám meg: van erre megoldás, és ez elsősorban a tudatosításban és a két szülővel való önálló, saját, filter nélküli, empirikus kapcsolatban

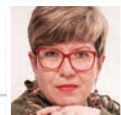
van, amelynek eredménye az, hogy „így látom az apámat”, nem pedig az, hogy „az anyám azt mondta, hogy így kell látnom az apámat”, illetve fordítva is, miszerint „így látom az anyámat”, nem pedig az „apám mondta, hogy így kell látnom az anyámat”. Azért engedtem a férfiakat előre, mert ők alkatilag szűkszavúbbak, és nagyobb az esélye annak, hogy őket „filterezzük”. Hozzá kell tennem gyorsan, hogy a fent leírtak lehetnek tudatosan, de öntudatlanul előidézett folyamatok is.

Azt is pontosítanom kell rögtön, hogy itt és most nem a válasz mellett tettem le a voksom vagy bátorítok valami efféle megoldást (az élethelyzetek és kapcsolati dinamikák olyannyira egyediek, hogy egy ilyen kaptafa egyenesen röhejes és káros lenne). Mindemellett nem mentek fel itt senkit semmiféle egyéni hibák vagy egyebek alól, csupán az összképre hívnám fel a figyelmet.

Magánéleti szempontból is csupán két dologra szavazok, de azokra erőteljesen: a folyamatok tudatosítására (és az ehhez párosuló önvizsgálatra/nem önmarcanbolásra), illetve a saját kapcsolatok kialakítására – anyaként és gyermekként is. És azt hiszem, hogy ez egy-egy emberéletre bőven elegendő feladat. Az eredménye pedig akár kedvező is lehet.

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Gyerekből serdülő, avagy egy átmeneti korszak nehézségei

Harmadik és negyedik osztályokban mindig különleges izgalommal figyelem a gyerekek fejlődését. Ez a két korosztály rendkívül érdekes átmeneti szakaszban van: még gyerekek, de már megjelennek az első serdülői vonások. A mindennapokban gyakran meglepnek azzal, mennyire alkalmazkodóak, kre-

ugyanakkor rávilágított arra, mennyire fontos a pedagógus és a szülők közötti együttműködés, valamint a megfelelő iránymutatás ebben a korban.

Amikor ezzel szembesültem, azonnal úgy éreztem, hogy nem hagyhatjuk magukra a gyerekeket, és szükséges a szülők bevonása, főleg, hogy a filmek nézése nem az iskolában zajlott, hanem otthon. A szünetekben csak megbeszéltek a gyerekek a látottakat. Több alkalommal összeültünk a szülőkkel, hogy beszéljünk a problémáról, megosszuk a tapasztalatainkat, és közösen keressük a legjobb megoldásokat, ugyanis közülük is sokan kétségbe estek. Ezek a találkozókat sokszor nehezen indultak, mert a téma kényes, és a szülők is gyakran bizonytalanok abban, mikor és hogyan érdemes a szexuális nevelést elkezdni. Gyakran hallottam, hogy „nem tudtuk, mikor kell beszélni erről”, vagy „félünk, hogy túl korai lenne”. Ezért igyekeztem nagyon érzékenyen, de egyértelműen megfogalmazni, miért fontos, hogy a gyerekek életkornak megfelelő információt kapjanak, és ne csak a barátaiktól vagy az internetről szerezzenek tudást.

Külsős szakemberek bevonása

A helyzet megoldása érdekében nemcsak a szülőkkel dolgoztunk együtt, hanem külsős szakembereket is bevontunk. Egy pszichológus segítségét kértük, aki konkrét tanácsokat adott, hogyan lehet beszélni a gyerekekkel a testükről, az érzelmeikről és a szexualitásról anélkül, hogy az számukra káros lenne. Emellett bevontunk egyéb szakembereket is, akik a biztonságos internethasználatról és az érzelmi intelligencia fejlesztéséről tartottak foglalkozásokat. Ez a közös munka nagyon hasznosnak bizonyult: a gyerekek fokozatosan megtanulták, hogyan kezeljék a kíváncsiságukat, és hogyan beszéljenek a kérdéseikről anélkül, hogy zavarba jönnének vagy titkolóznának.

Tapasztalatom szerint ebben a korban a gyerekek érzelmi és szociális fejlődése

ugyanolyan fontos, mint a kognitív készségeiké. Egyes gyerekek rendkívül önállóak, problémamegoldó képességük magas, és jól alkalmazkodnak a változó helyzetekhez. Ugyanakkor mások még nagyon gyerekesek, nehezen kezelik a kudarcot, figyelmük könnyen elkalandozik, és a társas helyzetekben is bizonytalanok. Ez a kettősség folyamatosan jelen van az osztályban, és pedagógusként állandó kihívást jelent, hogy mindkét típusú gyereket megfelelően támogassam.

Az egyik évben például kiderült számomra, hogy több diák is felnőtteknek szóló filmeket néz otthon. Ez a felismerés megrendített, nem tudtam, mitévő legyek, ugyanis még nem találkoztam ilyen helyzettel.

A technológia ebben a korban különösen nagy szerepet kap. Sok gyerek már rendszeresen használja az internetet, néz videókat, hallgat zenét, és könnyen hozzáférhet olyan tartalmakhoz, amelyek még nem megfelelőek a koruknak. Tapasztalatom szerint a szülői iránymutatás kulcsfontosságú: ha a gyerek nem kap világos információt otthon, a kíváncsiság könnyen nem megfelelő források felé terelődik. Én pedagógusként gyakran beszélek a gyerekekkel a biztonságos internethasználatról, a tartalomkritikáról és az érzelmi felismeréséről, de tudom, hogy az alapokat a családnak kell leraknia.

Megjelennek az első rivalizálások

A serdülővé válás ezen időszakban a viselkedésükben és a társas kapcsolataikban is megmutatkozik. Egyes gyerekek kifejezik egyéni stílusukat a ruházat, a hajviselet vagy a viselkedés terén, elkezdik mélyebben értékelni

A mindennapokban gyakran meglepnek azzal, mennyire alkalmazkodóak, kreatívak és önállóak tudnak lenni, ugyanakkor más helyzetekben még nagyon impulzívak, vagy épp nehezen kezelik a társas konfliktusokat.

atívak és önállóak tudnak lenni, ugyanakkor más helyzetekben még nagyon impulzívak, vagy épp nehezen kezelik a társas konfliktusokat. Ez a kettősség mindig kihívást jelent számomra pedagógusként, hiszen minden gyerek más ütemben fejlődik, és mindig arra töreksem, hogy mindenkinek meg tudjam adni a szükséges támogatást.

Egyre több gyerek néz felnőttfilmeket

Az egyik legszembetűnőbb jelenség, amire az elmúlt években figyeltem fel, az volt, hogy a gyerekek egy része egyre nagyobb érdeklődést mutat a felnőttek világának bizonyos aspektusai iránt. Eleinte csak hallottak társaiktól bizonyos szavakat, kifejezéseket, majd ez a kíváncsiság egyre konkrétabbá vált. Az egyik évben például kiderült számomra, hogy több diák is felnőtteknek szóló filmeket néz otthon. Ez a felismerés megrendített, nem tudtam, mitévő legyek, ugyanis még nem találkoztam ilyen helyzettel,

barátságaikat, de megjelennek az első rivalizálások, féltékenységek és kisebb konfliktusok is. Tapasztalatom szerint ezek a helyzetek sokszor tanulságosak lehetnek számukra, hiszen megtanulják kezelni az érzelmeiket, az együttműködést, és egyre tudatosabbá válnak a társas kapcsolataikban. Láthatóvá válik, hogy ki a szerényebb, ki szereti vezetni a társalgásokat, ki van mindig a középpontban, és ki az, aki inkább a háttérből figyelőzik. Ezek a különbségek sok problémát szülnek, és nagyon nehéz számukra dűlőre jutni. A tanórán belül gyakran kreálok olyan helyzeteket, amelyekben össze kell dolgozniuk, kommunikálniuk kell egymással, így ha konfliktus adódik, azonnal közbe tudok lépni és segíteni ez által is példát mutatva.

Odafigyelő és közömbös szülők

Az osztályomban a serdülővé válás nemcsak a kíváncsiságban vagy az érzelmi változásokban jelenik meg, hanem a felelősségtudatban is. Egyes gyerekek már képesek önállóan elvégezni feladataikat, másoknak folyamatos segítségre van szükségük. Érdekes megfigyelni, hogyan reagálnak a társas visszajelzésekre: van, aki érzékenyen figyel a többiek véleményére, mások teljesen függetlenek. Ez a különbség gyak-

A pedagógus feladata, hogy mindkét oldalt figyelembe vegye: segítse az önállóságukat, fejlessze a problémamegoldó képességüket, de ugyanakkor támogassa őket az érzelmi és szociális készségeik fejlesztésében.

ran okoz feszültséget az osztályban, de ugyanakkor lehetőséget is ad arra, hogy pedagógusként személyre szabottan fejlesszem a gyerekeket, és figyelemmel kísérjem a fejlődésüket.

Összességében a harmadikos-negyedikes gyerekek rendkívül érdekes, átmeneti korban vannak: egyszerre gyerekek és már serdülővé váló személyiségek.

Kiskamasz korban láthatóvá válik, hogy ki a szerényebb, és ki van mindig a középpontban

A pedagógus feladata, hogy mindkét oldalt figyelembe vegye: segítse az önállóságukat, fejlessze a problémamegoldó képességüket, de ugyanakkor támogassa őket az érzelmi és szociális készségeik fejlesztésében. A szülőkkel való szoros együttműködés, valamint külsős szakemberek bevonása nélkül azonban könnyen előfordulhat, hogy a gyerekek a kíváncsiságukat nem megfelelő forrásokból elégítik ki, ami frusztrációhoz vagy zavarhoz vezethet. A szülők nagy része hajlandó elfogadni, ha nehézséget jelzek a gyerek viselkedésével, magatartásával kapcsolatban, nyitottak és képesek összedolgozni. Mások figyelmen kívül hagyják a meglátásaimat, nem akarják észrevenni a problémát, esetleg hárítanak.

Nincs két egyforma út a felnőtté válás felé

Amikor a felnőtteknek szóló filmek nézéséről beszélgettünk, néhány szülővel való beszélgetés során azt éreztem, hogy a felelősséget rám próbálják hárítani. Ez által próbálnak kibújni a probléma alól, figyelmen kívül hagyják azt, viszont az elszenvető a gyerek lesz. A megoldási

lehetőségek keresése nélkül a problémák súlyosbodhatnak, amelyek megoldására nem elég a pedagógus, akivel csupán néhány órát tölt el a gyerek.

Ha a pedagógus és a család figyelmes és türelmes, hajlandóak nyíltan beszélni a felmerülő nehézségekről, megoldásokat keresni közösen, a gyerekek nem csupán túlélnek a változásokkal teli éveken, hanem megtanulják kezelni a saját érzéseiket, megérteni a másikat, és fokozatosan felkészülnek a serdülőkor további kihívásaira. Tapasztalatom szerint a legfontosabb, hogy minden gyerek egyéni ütemében fejlődik, és nincs két egyforma út a felnőtté válás felé. A támogatás, az iránymutatás és a folyamatos kommunikáció a kulcs ahhoz, hogy a gyerekek biztonságosan fedezhessék fel a testüket, az érzelmeiket és a világot maguk körül.

A szerző a székelyudvarhelyi Orbán Balázs-iskola pedagógusa.

MIHÁLY GYOPÁR-HENRIETTA
gyopar186@gmail.com

Megújult táborral bővült a pedagógusszövetség szovátai bázisa

Teleki-kert, a diákság „alaptábora”

Egy kibővült és teljesen megújult ifjúsági tábor fogadja a Szovátára csoportosan kiránduló diákokat. A Teleki-kert már az idén nyáron számos magyar pedagógus és tanuló szívéhez nőtt. Üzemeltetője jövőre gazdagabb kínálattal készül: saját szervezésű tematikus hétvégékben és táborokban gondolkodik.

Szováta egyik legszebb csücskében, a heliotermikus Medve-tó és az édesvízű Tivoli-tó közötti erdő csendjében húzódik meg a Teleki Oktatási Központ vilánpáasztorral védett „ifjúsági szárnya”, a Teleki-kert. Az 1990-es évek második felében, az Ilyés Közalapítvány segítségével létesült, lelakott táborhely, a

„Jövőre már saját programokkal szeretnénk előrukkolni. Tematikus táborokat szerveznénk, például erdei iskolát, román-, illetve idegennyelv-tábort, informatika- meg okosvárost építő tábor. Ehhez viszont táborvezető pedagógusokra lenne szükségünk, akik a kellemet a hasznossal társítva, hajlandók lennének egy-két hetet itt dolgozni. Az idén nemigen tolongtak, holott az ellátás mellett némi vakációs pénzt is ajánlottunk, nem is keveset” – árulja el Biró Zsolt.

világjárványból való kilábalást követő időszakban, kétéves munka után, az idén nyárára teljesen megújult. Egy olyan periódusban, amikor a válságos helyzetre hivatkozva, a magyar kormány mindenféle újabb beruházást leállított, vagy legalábbis elnapolt. A projektet Potápi Árpád államtitkárnak a magyar kormány Kárpát-medencei óvodafejlesztési

A Teleki-kert a Maros megyei Szovátán a Teleki Oktatási Központban

programjába sikerült „belefértetnie”. A miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős politikusa már nem érte meg a szalagvágást; nem sokkal a 2024 nyarán bekövetkezett halála előtt azonban a helyszínen tett látogatás alkalmával meggyőződhetett, hogy a magyar adófizetők pénze jó helyre került.

A Budapestről érkező támogatással a tábor újabb épületekkel és létesítményekkel gyarapodott, a meglévőket átalakított.

A háromemeletes szállodával és újabban korszerű wellnessközponttal rendelkező Teleki Oktatási Központ a Romániai Magyar Pedagógus Szövetség (RMPSZ) országos oktatási és módszertani továbbképző központja, egyben egyik legfontosabb rendezvényhelyszíne.

ták és felújították. A négy-négy vendég fogadására alkalmas, összkomfortosított tizenöt házikó téliesítve, új bútorzattal, saját fürdőszobával – március elejétől október végéig – fogadja a vendégeket.

Az idén már több százan kipróbálták; nemcsak tinédzserek, hanem a Bolyai Nyári Akadémiára érkező pedagógusok is. A kinti és benti közösségi terekkel, központi épülettel, filagóriával,

amfiteátrummal, kisebb sportpályával, konyhával, ebédlővel, sós vizű dézsával ellátott tábort a látogatók már ott tartózkodásuk első napjaiban megkedvelték.

Életet leheltek a létesítménybe

Az új életre kelt Teleki-kert az első évadban terv szerint teljesített. Ez nem az anyagiakra vonatkozik, hisz az akciós csomagokból és a zsebbarát árakból képtelenség jelentősebb profitot termelni. A színes és gazdag programkínálat tekintetében viszont az üzemeltetők elégedettek lehetnek. „A Bolyai Nyári Akadémián kívül számos más tábor és esemény helyszíne volt 2025-ben a Teleki-kert. Fogadtuk a Határtalan programban résztvevő anyaországi diákokat, vendégül láttuk az Iskola másként résztvevőit, tartottunk Zöld hetet, vendégeink lehettek a különböző tantárgyversenyeken jeleskedő diákok, akik az RMPSZ jutalomtáborában részesültek, és otthont adtunk számos hétvégi osztálykirándulásnak. Lehetett volna többet is, jobbat is, de jövőre, remélhetőleg sikerül” – sorolja a biztató kezdet megvalósításait a még jobb folytatásban reménykedő Biró Zsolt. A Teleki Oktatási Központ igazgatója szerint a tábor nem csak a fürdőtelepen fekszik mesebeli helyen, a térképen is jól pozicionált. Székelyföldi csillagtúrákra ideális: a Sóvidék szívéből könnyen megközelíthetők a jelentősebb városok, Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Csíkszereda, turistacsalogató Segesvár, kőhajításnyira fekszik Parajd és Korond, szűk egy óra alatt el lehet jutni az erdőszentgyörgyi

Rhédey-kastélyba, a bőzódújfalusi siratófalhoz és a körispataki szalmakalap-múzeumba, de nincs messze a Gyilkostó, a Szent Anna-tó, a Hargita vagy a Gyimesek ezeréves határa sem. Ugyan-

akkor Fehéregyháza, Kelemenelke és Székelykeresztúr közelsége tartalmas Petőfi-körútra is alkalmassá teszi.

Saját táborokat is szeretnének

Az intézményvezető azonban úgy véli, a Teleki-kert és a pedagógustársadalom annál nagyobb potenciállal rendelkezik, minthogy egyszerű szállásadóként szerepeljenek a szovátai vendéglátók hosszas lajstromán. „Jövőre már saját programokkal szeretnénk előrukkolni. Tematikus táborokat szerveznénk, például erdei iskolát, román-, illetve idegennyelv-tábort, informatika meg okos várost építő tábort. Ehhez viszont táborvezető pedagógusokra lenne szükségünk, akik a kellemest a hasznossal társítva, hajlandók lennének egy-két hetet itt dolgozni. Az idén nemigen tolongtak, holott az ellátás mellett némi vakációs pénzt is ajánlottunk, nem is keveset” – árulja el Biró Zsolt.

A vállalati nyaralóból lett módszertani központ és üdülőhely

A háromemeletes szállodával és újabban korszerű wellnessközponttal rendelkező Teleki Oktatási Központ a Romániai Magyar Pedagógus Szövetség (RMPSZ) országos oktatási és módszertani továbbképző központja, egyben egyik legfontosabb rendezvényhelyszíne. Itt zajlanak a szervezet országos elnökségi és küldöttgyűlései, a Bolyai Nyári Akadémia több szekciója; júliusban a 33. BNYA-nak adott otthont Szováta. Emellett konferenciák, egyéb pedagógusoknak és diákoknak szóló programok. A mintegy fél évszázados épületet eredetileg a faipari vállalat üdülővillájaként szolgált, majd a magánosítás során vásárolta meg az RMPSZ. Jelenlegi formáját és funkcióját több átépítés, felújítás után nyerte el. Szállás- és étkezési lehetőséget biztosít, és három előadóterme, illetve tanuszodával és wellnessrészleggel rendelkezik.

A hotel mintegy száz személyt képes elszállásolni, a kemping kapacitása valamivel több, mint ennek a fele. Amikor a szálloda vagy a tábor éppen nem foglalt, a pedagógusok magánszemélyként is igénybe vehetik – RMPSZ-tagkönyvükkel kedvezményes áron.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Kő és papír

A Feleknek nevezett falu felől ereszkedünk a kanyargós úton. Megpillantjuk a város dombon legelő, fegyelmezetlen épületcsordáit, a tömbházak egyenjuhait és az irodaépületek csillogó hátú, szürke szamarait, az itt-ott csaholó bódékutyusokkal és lompos, tarka juhászkyuházakkal egyetemben.

A mozdulatlanak tetsző hely élettől lüktet. A várost behálózó utakon, a közlekedési lámpák gátjai között végtelen sorokban autók araszolnak, vesztegelnek a gyalogátjárók előtt. Tompa puffanással egymásnak ütköznek. A vezetők a kormányt csapkodják és az előttük haladók felmenőit szidják.

Útkereszteződésben mentőautó, tűzoltókocsi süvít. Kőhajításnyira az aszfaltot törik, a földben rozsdásra érett csatornahálózat darabjait cserélik. Így volt ez már a Római Birodalom idején, Krisztus után pár száz esztendővel is, amikor a csatornacsövek égetett agyagból készültek.

A Feleknek nevezett falu kezdetben a város része volt. Majd' ezer évvel ezelőtt negyven oláh családot telepítettek ide, hogy a főút menti erdők haramiáit távol tartsák. Jóval korábban a Feleken sarjadt forrásból a római kori telepések vezettek friss vizet a mélybe. A tetőről ereszkedve minden kanyarból más arcát mutatja a szűk völgyben meghökkentően nagyra nőtt város. Krisztus után pár száz esztendővel fürdők és lakóházak nőttek itt a földből, és előljárók istenszobrokat rendelték a kőfaragótól. Időről időre kőtáblába vésették nevüket vagy elhalálozott gyermekük, feleségük nevét, az évet, melyben valamely fontos dolog esett. Innen tudjuk, hogy léteztek ők.

Mert a kő a természeti csapások nagy hányadának ellenáll, és a Föld eme táján még nem jelent meg a hatalmas élőlény, amely köveket, szobrokat, emléktáblákat fal és emészt, hacsak nem Időnek szeretnénk hívni őt, emberi lelemény által ágyúval és lőporral felszerelt Víziváros Időnek.

Kolozsvár korai és későbbi feliratos kővei túléltek gótok, tatárok, törökök

FOTÓ: FARKAS ILONA JANKA

Megpillantjuk a város dombon legelő, fegyelmezetlen épületcsordáit, a tömbházak egyenjuhait.

átvonulását és túléltek a harácsoló oszt-rák uralmat is, legfennebb távoli, büszke múzeumokba vándoroltak olyan korokban, amikor a mindennapokkal vesződő városlakók mit sem törődtek azzal, hogy az előttük járók emlékét az utánuk jövők számára helyben megőrizték.

Nemesurak és nemesasszonyok a császárnak, a császári fővárosnak ajándékozták a város utcái, terei alól, a környékbeli mezőkről összegyűjtött feliratos táblákat, faragott oszlopfejeket, amikor már a kincskeresők ásója nyomán csak igen ritkán fordult ki a földből jellegzetes s alakú, nemesfém gyűrű, násfa, tarsolylemez.

Fejedelmek ünnepi és köznapi használatra szánt érmeket verettek itt, bár tudvalevő, hogy például a Nagybányán

vert dénárok megmunkálása mesteribb annál, mint amire a kolozsvári ötvösök kézügyessége vitte.

És Caspar von Helth, aki Szeben városától nem messze született valamikor 1500 és 1520 között, tizenhat évig tanult magyarul, magyarra fordította a Teremtés öt könyvét, ugyane nyelven átírta Ezópus fabuláit, valamit Az részségnek és tobzódásnak veszedelmes voltáról való dialógusát, mely kolozsvári nyomdájában látott napvilágot 1552-ben, amikor Gáspár pap a nagypiaci templom lutheri elveket valló plébánosa volt.

LÁSZLÓ NOÉMI

nocsek@gmail.com

Igényelhető a magyar pedagógusigazolvány

Október 31-től igényelhetnek magyar pedagógusigazolványt a romániai magyar pedagógusok az RMPSZ honlapján keresztül – közölte a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége. A lehetőséget a 2025. június 30-án megjelent kormányrendelet tette elérhetővé a külföldi pedagógusok számára. A magyar pedagógusigazolvány egy műanyag kártya, amely az óvodai, alap- és középfokú oktatási intézményekben tanító pedagógusokat és a kisegítő személyzetet illeti meg. Az igazolvány birtokosai számos kedvezményt vehetnek igénybe, például kedvezményes belépőt biztosít magyarországi múzeumokba, színházakba és kulturális intézményekbe, vásárlási lehetőséget nyújt a KELLO webshopjában, valamint kedvezményeket vehetnek igénybe vele különböző kereskedelmi és szolgáltatói partnereknél. Az RMPSZ kiemelte, „a magyar kormány kezdeményezésének célja az, hogy a Kárpát-medencei magyar oktatási tér egy újabb összekötő elemként funkcionáljon az igazolvány. Ez a döntés nemcsak gesztus, hanem a határon túli pedagógusok áldozatos munkájának elismerése is, akik nap mint nap tesznek a magyar nyelv, a kultúra és a közösség fennmaradásáért”. Az igénylések begyűjtését a külföldi régiókban az egyes magyar pedagógusszövetségek végzik. A Romániában élő magyar pedagógusok a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségén keresztül igényelhetnek magyar pedagógusigazolványt. Az igényléseket regisztráció után az RMPSZ honlapján lehet benyújtani, amely október 31-től lesz elérhető a szövetség honlapján.

Nyáron szervezik meg a középiskolások sportolimpiáját

Jövő év júliusában szervezik meg az Erdélyi Magyar Középiskolások Sportolimpiáját. A döntésre a tanügyi évkezdetessel kapcsolatos bizonytalanságok miatt volt szükség. A szervezők szerint, akárcsak az eddigi nyolc alkalommal, most is a rendezvény zavartalan lebonyolítása és a résztvevők számára biztosított megfelelő körülmények élveznek elsőbbséget. A 2024–2025-ös tanévben lezajlott előselejtezők győzteseinek automatikus

meghívást kapnak a 2026-os döntőre, ugyanakkor a 2025–2026-os tanév selejtezőin diadalmaskodó csapatok is részvételi jogot nyernek. A szervezők ezzel szeretnék garantálni, hogy minden tehetséges diák és csapat egyenlő eséllyel mértegethesse meg magát. A sportolimpia célja továbbra is az, hogy a sport, a közösségi élmény és az összetartozás érzése erősödjön az erdélyi magyar fiatalok körében.

Továbbra is jár az ingyen tízórai az ovisoknak és az iskolásoknak

Közel 800 millió lejes költségvetést hagyott jóvá csütörtökön a kormány arra a keretprogramra, amellyel 2029-ig biztosítják az iskolások tízóraijának finanszírozását. A kormányülésen elfogadott határozat ugyanakkor kijelöli a tej-kifli-gyümölcs program idejére szóló költségvetési keretét is. A tanulóknak a három termékcsoporton belül többféle tejterméket, kekszeket és pékárut, illetve gyümölcsöt és zöldséget is biztosíthatnak az iskolák. Ezeknek meghatározott minőségi kritériumoknak kell megfelelniük, amelyek betartását az egészségügyi hatóságok ellenőrizhetik. Az ingyen tízórai az állami tanintézményekben járó óvodásoknak, valamint az elemi és gimnáziumi osztályok tanulóinak jár.

Hármas jubileumot ünnepelt a szilágysomlyói iskola

A szilágysomlyói Báthory István Általános Iskola hármas jubileumát ünnepelte: 20 éve működik ismét önálló intézményként, épülete 120 éves, és 85 éve áll Árpád-házi Szent Erzsébet oltalma alatt. A pénteki ünnepség a helyi kultúrotthonban bensőséges gálaműsor keretében zajlott, ahol a Szederinda citeracsoport, az Árvalányhaj néptánccsoport és Kozma Máté hegedűművész előadása idézte fel a múltat és a közösség erejét.

A megemlékezést az iskola több mint százéves himnusza, a Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat dal-lamai nyitották meg. Kovács Zoltán igazgató ünnepi beszédében kiemelte: az iskola története a hit, a kitartás és a közösségi összefogás példája. Az elmúlt húsz évben az intézmény helyi magyar oktatás egyik legfontosabb bástyája lett.

Az igazgató méltatta azokat a pedagógusokat, akik két évtizede vállalták az újrakezdés felelősségét; Bekő Rita, Bara Jusztina, Márton Gabriella, Szodorai Melinda és Vida Anna Margaréta emléklapok kaptak munkájuk elismeréseként.

Az ünnepségen jelen volt a Mellersdorfi Ferences Nővérek generális anyja, Sr. M. Jakobe Schmid, aki felidézte rendje és az iskola közös múltját. Elmondta, hogy a nővérek 1899-ben érkeztek Szilágysomlyóra, és hitükkel, munkájukkal hozzájárultak az oktatás szellemi és erkölcsi megalapozásához. Az iskola vonzerejét a nyelvoktatás, a zene és a kézművesség mellett mindig is a családias, támogató légkör adta.

Seres Dénes parlamenti képviselő rámutatott: a szilágysomlyói iskola létrejötte a helyi magyar közösség kitartásának szimbóluma. A magyar tannyelvű oktatás megőrzése többéves küzdelem eredménye, amely közös akarattal és politikai összefogással valósult meg. Az intézmény az első olyan 21. századi magyar iskola Erdélyben, amely azóta is töretlenül fejlődik.

A Kolozsvári Főkonzulátus részéről Simon Előd konzul hangsúlyozta: a 120 éves iskola és a 33. Báthory Napok kettős jubileuma egyszerre tisztelgés a történelem és a jelen közössége előtt. Báthory István öröksége – mondta – élő példája annak, hogy a tudás és a hit együtt őrzi meg a magyarságot.

Felújítják a szentgyörgyi Mikes-líceum épületeit

A fejlesztési minisztérium támogatásával felújítják a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Elméleti Líceum C és D épületét, valamint a Nagybányai Városi Színház épületét. A munkálatok során megerősítik az épületek tartó szerkezetét, földrengésbiztossá teszik azokat, valamint javítják az energiahatékonyságot. A mai döntés értelmében az RMDSZ által vezetett fejlesztési minisztérium biztosítja a felújításhoz szükséges finanszírozást: a sepsiszentgyörgyi líceum két épületének munkálataira közel 48 millió lejt, a nagybányai színház korszerűsítésére pedig közel 76 millió lejt különít el a szaktárca – írja az Rmdsz.ro.

Közel félezer busz szállít magyar diákokat az idei tanévben

Erdély-szerte könnyítik meg a magyar diákok mindennapjait azok a buszok, amelyek a román állam programjain, valamint az Iskola Alapítvány és a Rákóczi Szövetség programjain keresztül szállítanak iskola és otthon között. A 413 busz ingyenes segítség a magyar családoknak – olvasható az RMDSZ.ro. Nagy Zoltán Levente, az Iskola Alapítvány elnöke a sajtónak elmondta, az idei tanévben a Rákóczi Szövetség és az Iskola Alapítvány programjain keresztül 39 busz naponta 531 kisdíákot juttat el 34 magyar tannyelvű oktatási intézménybe. Olyan településeken jelent ez harmadik éve segítséget, ahová más forrásokból nem jutott busz. Az anyanyelvi oktatás megőrzése és erősítése közös felelősségünk, amelynek fontos eszköze a buszprogram. A program célja, hogy a szóróványtelepüléseken élő diákok számára is elérhetővé tegye a magyar tannyelvű oktatást, ugyanis sok család számára komoly terhet, sőt olykor lehetetlenséget jelentene a gyermekek mindennapos utaztatása a távolabbi magyar iskolákba, ezért gyakran a közelebbi román intézmény mellett döntenének.

Még idén átadják a csíkszeredai Petőfi Sándor iskola új tornatermét

A csíkszeredai Petőfi Sándor Általános Iskola tornaterme építésének végső szakaszához érkezett: a kivitelező az utolsó simításokat végzi, így az októberi vakáció után a diákok már birtokba vehetik az új, korszerű sportlétesítményt. A beruházás a Helyi Fejlesztések Országos Programja (PNDL) keretében, részben állami, részben városi finanszírozásból valósult meg, összesen 11,6 millió lej értékben. A projekt 2021-ben indult, és bár eredetileg 2022-re tervezték az átadást, több, előre nem látható akadály késleltette a befejezést. A munkálatokat egyrészt az nehezítette, hogy a kivitelező cég több párhuzamos projektet is vállalt Csíkszeredában, másrészt régészeti feltárássra is szükség volt: a földmunkák során 14. századi cseréptöredékeket találtak, amelyek további vizsgálatokat igényeltek. Az időigényes engedélyeztetési és feltárási folyamat hónapokra lelassította a kivitelezést. Bors Béla alpolgármester

elmondta, hogy jelenleg a tornateremhez vezető út macskakővel való burkolása zajlik, illetve a tetőn kialakított szabadterei sportpálya hálójának felszerelése és a bejárati kőburkolat lefektetése van hátra. Az átvételi eljárás ezt követően indul, és ha a hatóságok mindent rendben talál, a tanulók november elején már használhatják az új létesítményt. A modern tornaterem minden feltételnek megfelel, hogy a diákok többféle sportágat űzhessenek benne: kézilabda-, kosárlabda-, röplabda-, tenisz- és tornagyakorlatok is végezhetők a tágas, felszerelt térben. Az épület különlegessége a tetőre épített sportpálya, amely 20 × 33 méteres, gumiborítású és védőhálószerű ellátott labdarúgó-pálya, valamint egy 50 méter hosszú, 1,8 méter széles futósáv is helyet kapott rajta. Ez a megoldás nemcsak helytakarékos, hanem innovatív is, hiszen a diákok így szabad levegőn is sportolhatnak az iskola területén belül. A beruházás finanszírozásához a PNDL 3,69 millió lejes támogatást biztosított, a fennmaradó költségeket pedig a város saját forrásból fedezte. Hasonló ütemben halad a Nagy István Művészeti Középiskola tornatermének építése is, amelyet azonos időben indítottak, ám ott további nehézségek – többek között a földszint áttervezése és egy halálos munkabaleset – hátráltatták a munkát. Az utóbbi hónapokban azonban ez a projekt is előrehaladt. A városvezetés szerint mindkét beruházás jelentős előrelépést jelent Csíkszereda sportinfrastruktúrájában, hiszen a diákok modern, biztonságos és inspiráló környezetben sportolhatnak. A Petőfi Sándor Általános Iskola új tornaterme így nem csupán építészeti különlegesség, hanem a helyi közösség kitartásának és fejlődés iránti elkötelezettségének szimbóluma is lesz.

A diákok csak kis hányada mer iskolapszichológushoz fordulni

A romániai általános iskolások mentális egészségéről készült, az Oktatási Minisztérium által közzétett jelentés szerint a diákok mindössze 17%-a fordult valaha iskolapszichológushoz vagy tanácsadóhoz személyes problémái miatt, noha 91%-uk tud arról, hogy az iskolájukban elérhető ilyen szakember. Ez arra utal, hogy a pszichológiai támogatás igénybevétele még mindig ritka, annak ellenére, hogy

a tanulók 70%-a bízik a pszichológusban – írja az Edupedu.ro oktatási portálra hivatkozva a Maszol. A segítségkérés fő okai között a bántalmazás, a beilleszkedési nehézségek, az önbizalomhiány és az érzelmek, illetve teljesítményelvárások kezelése szerepel. Ugyanakkor a diákok közel fele (46%) úgy nyilatkozott, hogy nehezen kér segítséget, amikor rossz napja van vagy személyes problémával küzd. E tanulók 94%-a még akkor sem fordul tanácsadóhoz, ha tud annak jelenlétéről, ami arra utal, hogy bizalmi, hozzáférési vagy attitűdbeli akadályok állnak fenn. Az egyik legjelentősebb gátló tényező a szülői írásos beleegyezés kötelezettsége, amit jogszabály ír elő. Ez sok diákot visszatartat attól, hogy személyes nehézségeivel szakemberhez forduljon, különösen, ha nem akarja, hogy szülei erről tudomást szerezzenek. Emellett egyes szülők a pszichológushoz fordulást kudarcként értelmezik, ami tovább csökkenti a segítségkérés valószínűségét. Azok közül, akik nem kérnek tanácsadói segítséget, mindössze 6% hivatkozott objektív okra: 2%-uk szerint nincs tanácsadó az iskolában, 4% pedig nem tudja, hogy van-e. Sok diák inkább tanáraihoz vagy osztályfőnökéhez fordul bizalommal, akikkel napi kapcsolatban áll. A sérülékeny csoportok, különösen a fogyatékkal élő, roma, menekült vagy SNI-s diákok nagyobb arányban vesznek igénybe pszichológiai segítséget (a fogyatékkal élők 39,6%-a), ugyanakkor ők vannak leginkább kitéve zaklatásnak, önbántalmazásnak és kirekesztésnek. A szakértők szerint az oktatási rendszer nem fordít elég figyelmet az érzelmi és kapcsolati dimenziókra, ami bizonytalan és pszichológiailag sérülékeny iskolai környezetet teremt. A jelentés összegzése szerint a tanácsadók jelen vannak, de nem elég láthatók, létszámuk nem fedezi a valós igényeket, és a diákok ritkán tekintenek rájuk valódi támogatási forrásként. Ez hosszú távon a diákok társadalmi kirekesztődésének kockázatát is növeli. A kutatás 1871 diák, 103 pedagógus, szülő, pszichológusok és oktatási szakértők bevonásával, vegyes módszertannal (kérdőívek, interjúk, fókuszcsoportok, megfigyelések, diákok naplói) készült.

D. SZ.